

Megjelen hetenkint kétszer
szerdán és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljajhely, Főtér 9 szám.

Telefon: 42. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Nyilttérben minden garmond sor 40 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Előfizetési ára:
Egész évre 10 korona, félévre 5 koronára,
negyedévre 2.50 korona.
— Egyes szám ára 10 fillér. —

Hirdetési díj:
Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petít betűknél nagyobb, svagy
diszbetűkkel, vagy kerettel ellátott hir-
detések térmérték szerint egy négyszög
centim. után 8 fill. — Állandó hirdeté-
seknek árkedezmény.

„Ma született nektek a Megtartó.”

Irta: Péter Mihály, gálszécsi ref. lelkész.

Minden ismeretnek, — igazi értelemben, — az volna a végső célja, hogy az emberiség utját a boldogság felé való haladásában egyengesse. Az ember még sohasem járt a tudományok azon magaslatain, mint ma. A geológia behatol a föld gyomrába s kiszámítja, hány százezer esztendő s a föld s miféle evolúciókon ment keresztül? Az antropologia kutatja az ember származását, fejlődését, a historia bevilágít az emberiség sok ezer éves küzdelmeibe, a bölcsészet kutatja az emberiség magas kérdéseit, a technika a zseniális találmányok egész sorozatával lepte meg az ámuló világot. S ha valaki nevet akarna adni korunknak: nevezhetné „az elme győzelmes korszakának.” De ha nemcsak a külső látszat után ítélve, hanem mélyebben behatolna az emberiség lelki világába, arra az eredményre jutna, hogy mindez a sok dicső vívmány alig vitte előre az emberiséget valódi célja, rendeltetése: a boldogság felé és azért ezt a mi korunkat még talán nagyobb joggal nevezhetné a „szenvetések korszakának.” Hogy az ész győzelme, a felvilágosodás, a műveltség haladása az emberiséget nem tette boldogabbá, meggyőzhet róla bennünket egy futó tekintet az egyes emberek, a családok s az egész társadalom békétlen, nyugtalan, forrongó lelkületébe, mely hasonlít a kitéréshez készülő tüzhányóhoz.

Vajjon mi lehet ennek az oka? A felelet igen egyszerű. Ha az emberek, — bármely időben történt az, — egyoldalúságba tévedtek: az mindig megbosszulta magát. Ha megfélemedtek róla, hogy testük mellett lelkük is van, ha minden erejükkel azon igyekeztek, hogy az elmét megkoronázták, a szívet pedig háttérbe szorították: az mindig végtelen csapást jelentett az emberiségre, mert ez a körülmény felbontotta azt a szent harmóniát, melyben egyesülnie kell az embernek önmagával, az Istennel és a világgal, ha boldog akar lenni.

Jézus nem volt ellensége a haladásnak, a tudománynak és műveltségnek, sőt az általa fel-
emelt zászlón ez a felírás ragyog: „Elvész a nép, amely tudomány nélkül való.” A kereszténység a felvilágosodás hordozója volt mindig. De épen a pusztaság és műveltség szív és lélek nélkül arra a kietlen sivatagra vezet az emberiséget, ahol Jézus idejében volt s ahova ma ismét visszatévedt. Az ész embere szív és lélek nélkül nem lehet békében magával, az Istennel és embertársaival. — A Jézus azt akarta, hogy az ember a szíven keresztül gondolkozzék és akkor tisztán látja, hogy mivel tartozik ő magával, embertársaival és az Istennel szemben. Ez a gondolkodás megtanítja arra, hogy lelkére, mely a benne élő szent lélek temploma, gondot viseljen, embertársaiban testvéreit nézze, Istent úgy tekintse, mint édes atyját, aki őt jó és rossz napokban kézen vezeti. E gondolkodás nélkül nem is lehet boldog senki minden gazdagsága, tudománya, lángelméje mellett. Ez az a harmonia az ész és a szív között. Ez az a békesség, melyre a karácsony céloz, ezért mondjuk, hogy „Megtartó született ma nekünk,” mert Jézus e megtartó szellemmel ajándékozta meg a világot.

Sursum corda. Fel a szívekkel! Vessük tekintetünket a betlehemi csillagra, amelyből, óh! micsoda fényesség áradna szét e világra, ha szemünket be nem takarnánk előtte. — Ember! Bárki légy, borulj le áhitattal e napon és adj hálát Istennek a legnagyobb áldásért, „mert ma született nektek a Megtartó, aki az Ur Jézus Krisztus.”

Még a **végeladásnál** is **olcsóbban** kerülnek eladásra férfi ruha szövetek, téli kabát kelmék és női costum szövetek.
férfiöltönyök mérték szerint **Moskovits Herman** posztó és gyapjuszövet Sátoraljajhely, Rákóczi-u. 6.
rendelésre elvállaltatnak divatruházában (Kispiacz.)

A vezér veresége.

Írta: dr. Grosz Dezső

A gyűlölet, a bosszuvágy sohasem volt jó tanácsadó. Megbénítja az ítélőképességet, megfosztja az objektivitástól, pörére vetkőzti a legszebb ruhákkal eltakart hiányosságokat. A gyűlölet és bosszuvágy elvakítja az embert, úgy, hogy ezen szenvedélyek rabigájában minden érdeken keresztül gázolva, rohan a szomjuhozott és bosszu után.

Mióta dr. Buza Barna kezéből kiesett a vezéri jelvény, a képviselői mandátum, a bosszuvágy, a gyűlölet lobogó szenvedélye vezet mindazok ellen, kik a bukásában tevékeny részt vettek. Azt a Mecner Gyula főispánt, akit az 1905. évi képviselőválasztáskor, mint ellenfelét a legféltelenebbül támadott, de akivel, mikor az ő érvényesülésének szárnyakat adhatott, megbékült s ezernyi égő fátyla világánál zengte dicsőségét, kit akkor Zemplénvármegye Deák Ferencjének nevezett, most, mert bukásának egyik okozóját látja benne, még mértéktelemből támadja. Politikai működésének elítélésére hiányzó érvek szűkében, magán jellemében, privát életében ront neki, unalomig elcsépett, alaptalan, kicsinyes vádakkal.

Székely Elekről csak akkor tudta meg, hogy királysértő és rossz polgármester volt, amidőn egy meghiusult egyezségi ajánlat után, mint a munkapárt választási vezetője szerzett nagy érdemeket a Buza Barna bukása körül. Em-litsem-e dr. Reichard Salamont, kinek tiszta jelleméről, nagy tudásáról, a polgármesteri székre termettségéről dithyrambuszok zengtek a függetlenségi párt érdemes vezérének szónoki formákra nagy képességű ajakáról, mindaddig, míg ki nem sült, hogy dr. Rei-

chard meggyőződése szerint se Buza Barna hivatott bennünket az ország tanácsában képviselni. Hát még mi: a minorum gentium elátkozott hada, a munkapárt szerény, de öntudatos és befolyásolhatlan közlegényei!

A bodzásujlaki tótok becsületes magyar hazafiak voltak, mikor Buza Barnára szavaztak, de mióta elfordultak tőle, részeg tótok lettek. A munkapárthoz tartozó kedvezőtlen vallásfelekezeti felé az antiszemitizmus mérgezett nyilával lövöldöz és a groszok, kleinkok, lipschitzek új fogalmának konstrukciójával, szembehelyezi a munkapárti zsidókat az egyedül üdvözítő Buza-szentelőkkel. A rendezett vallási viszonyok között élő és előkelőbb társadalmi állású párhiveinket a hatalom bérenc szolgálatai bélyegzi. A gyűlölettel és bosszuvágytól tajtékzó folytonos személyi támadásokkal már-már sikerült neki a társadalmi egyensúlyt a politikai nézetek eltérőségéből táplálkozó személyes gyűlölködéssel felbillenteni. — A rossz indulatoktól eltévelyedett vezér végre teljes és hosszú ideig helyrehozhatlan vereségbe kergette a most lezajlott törvényhatósági közgyűlésen saját pártját.

Dacára annak, hogy Buza Barna a saját jelöltségével ment a harcba és a választás helyiségében is latba vetette személyes befolyásának egész súlyát, nemcsak ő bukott ki minden bizottságból, hanem bukásába magával rántotta az ellenzék összes jelöltjeit, kiváló vezéregyéniségeit. Matolai Etele, br. Sennyey Géza, Widder Gyula, Nagy Barna, id. Miklós Béla, Bernáth Béla, Kincsesy Péter, Füzessery Tamás, Thuránszky Tihalmér, dr. Kovács Gábor, Bálint Dezső stb., régi érdemes munkásai a vármegyei közéletnek, ezek áldozatul a Buza Barna vezéri talentumát teljesen megbénító szemé-

lyes bosszuvágyának, határt nem ismerő személyes gyűlölködésének. A bosszuvágy és gyűlölettel elvakult vezér ekként rohant a bukás örvényébe s vezette maga után pártját a vereségbe.

Az ellenzék ily gyökeres kirtásának senki sem örülhet, mert hisz alkotó munkát csakis a kellő ellenzék ellenőrzése alatt álló többség fejthet ki. Nemcsak a kibukottak személyes érdemeinél fogva, hanem az alkotmányos működés sikere szempontjából is csak sajnálnunk lehet, hogy Buza Barna rossz pártvezérnek bizonyult. Amde ha a választás a munkapárt óriási számbeli és értelmi túlsúlyát bizonyította is be, az ellenzék ily csufos bukását nem irhatjuk kizárólag annak számlájára, mintha ellenzéki beválasztható nem lett volna — hiszen a Buza trükkjének kiderülteig maga a munkapárt jelölt megfelelő számú ellenzék — hanem ez a választás kizárólag a Buza Barna bukása volt. Ez a kiábrándító vereség remélhetőleg lehűti végre annyi balsikerrel találkozott bosszuvágyát és testet fog ölteni azon ígéje, melyet legutóbbi vezércikkében helyez kilátásba: „nem akar itt már politizálni senki, csak békét, rendet, zavartalan közigazgatást akarunk“.

Közvetlen karácsony előtt, a szeretet ünnepe előtt látott napvilágot Buza Barna eme mondása és így bizalommal mehetünk a jövőbe, mert remélhetjük, hogy a karácsony ünnepén a szeretet valóban fel fogja oldani lelke hozzá nem illő indulatait s annyi harc és küzdelem s annyi veresége után kölcsönös bizalommal, egymás megbecsülésével vállvetve indulhatunk az új esztendő nagy feladatainak mindnyájunk javát előmozdító megvalósítására.

A vármegyei tanácssterméből.

A törvényhatóság közgyűlése. — Egyhangú választások. — Fontosabb ügyek. — dec. 24.

Zemplénvármegye törvényhatósága — mint azt már megirtuk — kedden és szerdán jött össze a téli közgyűlésre. Hatalmas, száznegyvenhét pontot felölelő tárgysor került a törvényhatóság elé és a két napos tanácskozás során, mindenre kiterjedő gondossággal dolgozta fel a közgyűlés a nagy anyagghalmazt. A keddi délelőtti a választások foglalták le s csupa izgalmas, harcias indulat volt mindaz, amit a közgyűlés első órái mutattak. Éles elhatározottsággal kerültek szembe a pártok és a viaskodás, mely a munkapárt minden vonalon való győzelmével nyert befejezést, bőségesen szolgált harcias kedvű jelenetekkel. S az a néhány óra, a mit a keddi délelőtti választások kötöttek le, valami tüzes, indulatos elszántsággal kapcsolódott bele a közgyűlés folyásába: minden energiájukkal, erőiket megfeszítve szálltak hadba a pártok, annál jelentősebb hát a győzelem, melyel a munkapárt segítette többséghez a maga jelöltjeit. És a keddi délelőtti színekkel ellentétben, a higgadt nyugalom s a minden szenvedélyesség nélkül való megfontoltság adja a szerdai tanácskozás jellegzetességét.

Részletes tudósításunkat a következőkben adjuk:

(Egyhangú választások.)

Előző számunkban beszámoltunk már a keddi délelőtti választásokról s itt folytatólagosan közöljük az egyhangulag megalakított bizottságok névsorát:

A közegészségügyi bizottságba: Bálint Dezső, Bernáth Győző, Czibur Bertalan, dr. Csöke József, Dókus László, Ehlerst Gyula, dr. Farkas Róbert, Fejes István, dr. Ferenczy Elek, dr. Friedmann Armin, Ganzzaugh Miklós, dr. Hornyay Béla, dr. Chudovszky Mária, dr. Kovács Gábor, Székely Károly, dr. Kellner Soma, dr. Kovács Elek, Kádár Gyula, Kincsesy Péter, dr. Kun Zoltán, dr. Ligeti József, dr. Marikovszky Pál, Miklóssy István, dr. Molnár János, dr. Nyomarkay Ödön, dr. Rosenthal Sándor, dr. Szmeceányi Béla, Radácsy György, dr. Moskovics Vilmos, Lengyel Manó,

zivataraiból feláradott ungi meg zempléni „vérpatakok“ egybefolytanak a mi Bodrogunknak honfoglalás kori vítvérrel itatott vizében. Fent a Beszkeidétől lent a Gyepélyekig (ma a szláv „Krajnya“) derünk és borunk szinte egyazonos. Nemzet-ösünk a „nyolcadik törzs“ is közös: zempléni és ungi kabar-kún-magyarok, ősi vérokonok vagyunk. Az ősi, „gyepümögi“ (ultra indagine) közös ellenséget is, a IX. századnak nyakunkra nőtt szláv „duká“-ját (szöszke Laborcz vagy mi a szösz volt a neve), aki kétségtelenül egy sötét árnyékú szláv szuzerén-alakja korának és aki vad futásban keresett, de nem talált menedéket magának, Ung földvárából, a pogánykori várból, kurgatták el, Zemplén földvára táján végeztek ki honfoglaló ősünk — őfőtiszteletűsége Adorján-püspök (vuigo: Anonymus) előadása szerint. A Novgorodiában földönfutóvá lett Tódor herceget és az ő rutén-népét is két kitért kar, Zemplén és Ung, ölelte hazánk keblére, ölelve tartja, a máramarosiakkal együtt, mindmáig is édes gyermekeként.

Mindezeknél a történeti viszontagság közös folyamatainál fogva négy-negyed részt természetes, ha az újszülött „Ungmegyei Századok“-ra azt mondja az őszülő „Adalékok“ részéről a tisztellett alulírott — ás: hozta isten — meg a Mikulás! (Miért a Mikulás is: ezt is

A ZEMPLÉN TÁRCÁJA.

Miért is nem éltem réges-régen.

Miért is nem éltem réges-régen én
A szép vitézi énekek kórába,
Mikor az ember kardot hordt vala
S csordultig töltött a boros kupába.

Mikor szeretni s verekedni tudtak,
Vad akarattal, meleg szívvél, bátran,
Mikor a mi vér megmaradt a csókból
Azt elpredálták viharos csatákban.

Mikor a kell, a nem szabad, a törvény
Gyengék voltak, mert férfi volt a férfi;
Mikor a lángoló szív még tudott
Akarni is és nem csupán remélni.

Mikor az ifju, a kit megtagadtak
Nem adta fejét buta busulásnak,
De elrabolta szíve asszonyát
S elvitte valahova messze-messze
Mesebeli királyleánynak. . .

Juhász Jenő.

„Ungmegyei Századok.“

(Történelmi folyóirat.)

Kivirul a história tudásfája!

Örömmel tapasztaljuk, hogy az utóbbi egy-két év folyamán Felső-Magyarországnak történeti literatúrája „nem volt — de lesz.“ Feledésbe merült történeteit az egyes vármegyéknek külön-külön folyóiratok kezdik felszínre hozni és közre adni. Az „Adalékok“ után — példájától is buzdúlva talán — időrendben jöttek a „Közlemények“ Szepesvármegye múltjából (1909. január óta), következtek a „Történelmi Közlemények“ Abauj-Tornavármegye és Kassa múltjából (1910. május óta.) Most előttünk az „Ungmegyei Századok“ c. folyóirat. A vajudas állapotában vannak, úgy hallatsz, Bereg és Máramaros történeti folyóiratai is és már csak rövid napok kérdése, hogy mi néven jegyezhesstük be Felső-Magyarországnak beregi és máramarosi újszülöttjeit a helytörténeti irodalom matrikulájába.

Ily szép auspiciumok láttára örömtől repeső lélekkel hirdetem újfent: kivirul a história tudásfája!

Az „Ungmegyei Századok“ pláne úgy hat reánk, mintha volna az Anonymus „Gesta Hungarorum“-jának a magára vagy hétszáz esztendeig várattott és megjobbított kiadása. Ezért is, másért is, minket zempléni magyarokat a leges-

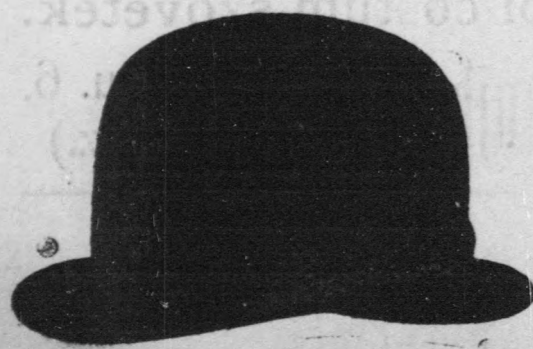
legközelebről érdekel és kell is, hogy érdekeljen, mert hisz' Zemplén és Ung két testben egy lélek. Úgynevezett iker-vármegye.

Mennyire az: hirtelenében el se birom, de el se tudom mondani.

Már a magyar honfoglalás előtt, és a „Cronica Hungarorum“ szerint, Ung egyik szöglete Zemeldeue (Zemerdeje), tehát Zem comesnek osztatlan erdeje; a honfoglalás folyamán Cabaria provincia; a honfoglalás után afféle iker-vármegye, közös kúnok, birájával, Izsák mesterrel. * — Igen is: Zemplén és Ung nemcsak az ősi „kedves barátaink és atyáinkfiái“ etikájában, de, ami még ősi, a magyar glóbusz topográfiájában is két jogi személy bár, de egy nemzeti karakter. A hegyek, völgyek, levegő, víz, föld — ezer évvel ezelőtt honfoglaló ősünknek ez istenféleségei — mindkettőjöknel annyira egyek, hogy, Petőfivel szólva, „különbözők csak a nevek.“

Valóban: a hittérítő szent Cyrilltól Firiczák püspök öxciájáig, a Drugethek-től a Perényiekig, a Perényiektől a Zápolyákig, Fráter Györgytől Bercsényiig, Bercsényitől Héderváryig: mi nekünk fáj, nekik is fáj. Az évszázadok „vér-

* Szirmay: Not. Top. pag. 84. (Ennek hitelességét K. A. dr. megtámadta ugyan, de meg nem döntötte. — Szirmay A. nem volt, nem lehetett oklevél-hamisító, avagy épp oklevél-koholó!)

Legnagyobb divat kalapok.

Habig, Borsalino és Pichler-gyártmány, valamint fiu kalapok nagy választékban kaphatók

Szenes Lipót uridivat üzletében Sátorajaujhelyen.

Különlegességek: Nyakkendők és fehéreneműekben.

Angol szabású öszi kabátok mérték szerint készíttve jutányos árakban.

Moskovitz G.
gényalapra
Fejes István
Szepesi Arn
A vármegye
ügyelő válas
Gruska Laj
Rosenthal S
és dr. Kelln
gyei nyugd
mányba: Gó
vinszky Józ
16 választm
szem Kálm
Farkas Rób
dr. Adriány
Márton-féle
Lajos tábla
János-féle a
ba: Csuka
báró és Ser
bizottságba
ujhely váro
részben: bá
szerencsi já
3. a tokaji
Bogyay Zs
járásba: b
nagyimhály
ván, 5. a
nyay Ferenc
Ganzaugh
szinnai mez
rásokba: H
évi XX. t-
a maga rés
és állatorv
t. város és
becslőkül:
náth Győző
orvosul: B
tokaji és
lőkül: bár
Győzőt, N
Smeringa
járásba be
Zalay And
dort, állat
bodrogköz
kay Farka
cherer Lóri
Sándort.
lőkül: Cse
Szemere G
Pál. A nag
Görgey P
Stépan Al
Jsnos. A
Pereszleny
Csöke Józ
Aladárt, a
laborezi és
lőkül: Ke

majd meg

Mert

hogy Moc

irodalmi vá

tervezett,

futásnak és

az idő rok

évi okt. hó

szer (július

vételével) j

az „expres

Ungmegyei

Hogy

15.) már i

előttem. N

olvastam

sietéssel,

példabeszé

messzire —

vel adok f

Kik é

ezekbe az

A sz

meg, hogy

„non qui

gyakorlati

dezzem a

kik a legi

Törzs

anticipató

nográfiair

Deák Gy

Zoltán, Iv

m

Moskovitz Géza. — A vármegyei szegényalapra ügyelő választmányba: Fejes István, Miklóssy István, dr. Szepesi Arnold és Osváth Ferenc. — A vármegyei rendelkezési alapra ügyelő választmányba: Fejes István, Gruska Lajos, Kincsesy Péter, dr. Rosenthal Sándor, Malonyay Gyula és dr. Kellner Soma. — A vármegyei nyugdíjalapra ügyelő választmányba: Görgey Gyula. — A Bukovinszky József-féle alapítványra ügyelő választmányba: Fejes István, Hisszem Kálmán, Hönsch Dezső, dr. Farkas Róbert, Miklóssy István és dr. Adriányi Béla. — A Kásztentbaum Márton-féle alapítványba: Keresztessy Lajos táblabíró. — A báró Sennyei János-féle alapra ügyelő választmányba: Csuka Ödön, báró Sennyei Géza báró és Sennyei Miklós. — A loávtató bizottságba: Elnökül: 1. Sátoraljaujhely város és a sátoraljaujhelyi járásban: báró Sennyei Géza 2. a szerencsi járásba: Potoczky Kálmán, 3. a tokaji és sárospataki járásokba: Bogyay Zsigmond, 4. A bodrogközi járásba: báró Sennyei Miklós, 5. a nagymihályi járásba: Haidinger István, 5. a gálszécsi járásba: Malonyay Ferenc, 7. a varannói járásba: Ganzsagh Miklós, 8. a homonnai, szinnai mezőlaborezi és sztropkói járásokba: Haidinger Ottó. — Az 1873. évi XX. t.-c. 6. §-a alapján a főispán a maga részéről kinevezte becslőkül és állatorvosokul: Sátoraljaujhely r. t. város és a sátoraljaujhelyi járásba becslőkül: báró Sennyei Istvánt, Bernáth Győzöt, Lengyel Manót, állatorvosul: Hlavathy Kálmánt. — A tokaji és sárospataki járásba becslőkül: báró Sennyei Istvánt, Bernáth Győzöt, Nagy Barnát, állatorvosul: Smeringa Szylvesztert. A szerencsi járásba becslőkül: Görgey Gyulát, Zalay Andort és báró Maillott Nándort, állatorvosul: Tatay Imrét. A bodrogközi járásba becslőkül: Boronkay Farkast, Bárczy Balást, dr. Löcherer Lőrinc, állatorvosul: Czéklassy Sándort. A gálszécsi járásba becslőkül: Cseley Lajos, dr. Molnár Béla, Szemere Gáspár, állatorvosul: Pikna Pál. A nagymihályi járásban becslőkül: Görgey Pál, Thuránszky Tihamér, Stépán Aladár, állatorvosul: Gálfalvy János. A varannói járásba becslőkül: Pereszélyi István, Mauk Árpád, dr. Csöke József, állatorvosul: Altmann Aladárt, a homonnai, szinnai, mezőlaborezi és sztropkói járásokba becslőkül: Kelemen Kálmánt, Apáti Já-

nost, Géczy Istvánt, állatorvosul: Borgos Vilmost. — A ménlő vizsgálatok foganatosítására kiküldött járási bizottságokba és pedig: 1. a sátoraljaujhelyi, sárospataki járásokba és Sátoraljaujhely r. t. városba: báró Sennyei Géza, Lengyel Manó, 2. a szerencsi járásba: Potoczky Kálmán és Spóner Sándor, 3. a tokaji járásba: Spóner Sándor és Waltherr László, 4. a bodrogközi járásba: id. Miklós Béla és dr. Szmrecsányi Béla, 5. a gálszécsi járásba: Tahy György és Cseley Lajos, 6. a nagymihályi járásba: dr. Ferenczy Elek és Malonyay Ferenc, 7. a varannói járásba: Muks Árpád és Weinberger Arthur, 8. a homonnai járásba: Persenszky Lajos és Kelemen Kálmán, 9. a szinnai járásba: Lehoczky Endre és Haidinger Ottó, 10. a sztropkói járásba: Saláta József és Kriskó Mihályt. — A lötenyész bizottságba: elnökül: Dókus Gyula, alelnökül: hg. Windisch-Grätz Lajos, tagjaiul: báró Maillott Nándor, Görgey Gyula, Bernáth Győz, báró Sennyei Miklós, Thuránszky Tihamér, dr. Molnár Béla, Ganzsagh Miklós, Harmatta Andor, Probstner N., gróf Lippe Herman, Szilassy György, Kazik József és Lengyel Manót. — A vármegyei földadó bizottságba: Guttmann Mór. — A varannói és sátoraljaujhelyi adóki-kivető bizottságba: Strompf Pál és Bodor Gábor. Póttagokul: Grünberger Ábrahám és Rudali Izráelt. — A sátoraljaujhelyi Erzsébet központi választmányba: Domján Eleket és dr. Reichard Salamont.

(Fontosabb ügyek.)

A száznegyvenhét pontból álló tárgysort szerda este dolgozta fel a törvényhatóság. Egy sereg apróbb érdekű ügy kapcsán, a közgyűlés a homonna-takcsány-cziróka-ófalui vonal átépítésének költségeihez 15000 korona hozzájárulást szavazott meg. A homonnai új kórház kibővítéséért áll s hogy a restauráció annuitásai fedezhetők legyenek, a törvényhatóság beleegyezett abba, hogy az apó-lási díjak felemeltessenek. A belügyi kormány azonban nem hagyta jóvá ezt a határozatot, a közgyűlés elhatározta tehát, hogy a költségek fedezésére állami segítséget kér a kormánytól. A homonna-göröginye-lukácsi-jankóczyi és a velejte-alsómihályi vicinális utak felvételük a törvényhatósági utak sorába. — Olvastatott

Kovássy Elemér, Solcz Lajos és Zombory Dezső. — Erősödjék törzsük még terebélyesebbé! Érdemes gárdájuk fejlődjék Ungvármegyének régészeti és történelmi társulatává!

Főbb közleményei az „U. Sz.” ez 1. és 2. számának: Az ungvári vár. — A nyeiczkei vár. — Az „Ung” magyarázata. — Ruthéneink mai lakóhelyének a megszállása. — A szláv püspök. — A Budaházyak okmányai 1319—1526. — Mende-mondák stb. (Anonymus is csak ilyen mende-mondás, már t. i. az „U. Sz.” szerint. Ez fáj kabar-künmagyar szívünknek. Ezért az Anonymus becsületének leszállításáért, le a sárga földig, Adorján-püspök szellemét felidézük. És erre az ő szelleme mondja: — Gólya csipje meg azokat a fránya „U. Sz.”-at. — Et tu mi fili: Brute! Ami, kissé szabad fordításban azt jelenti, hogy: Már Te is ebrudalsz engemet, ük-öcsikém, Mikulás? —) Mi sors éri most már „Régi dicsőségünk éji homályát”? Hát nemzeti őstörténetünk megszentelt mondáit, pl. Hadur kardját, Emese álmát és a többit, mind profán mende-mondának, álmoskönyvi hüvelyezéseknek, a regősök énekeit hülyeségnek, a tisztessé szájhagyományokat csupán csak sese-mese beszédnek tartjuk már ezután? Hát a poézis meg a história, amit az összeegyeztető kritika eddig úgy viszonyított egymás-

Dókus Gyula alispán évnegyedes jelentése, mely a hónapról-hónapra a közigazgatási bizottság elé utalt jelentések összegezése. Tárgyalta a törvényhatóság a községek ezidei zárszámadásait és a jövő évi költség-előirányzatait. Az ungvár-vaján-bánóczyi helyi érdekű vasut azzal a kérelemmel fordult a törvényhatósághoz, hogy a részére már megszavazott segélyt emelje fel. A közgyűlés a kérelmet nem találta teljesíthetőnek. Az alispán javasolta, hogy a törvényhatóság tegye meg a szükséges lépéseket odavonatkozóan, hogy a szerencsi és a bodrogközi járások területén — a jelenlegi körzetek nagyságára való tekintettel — egy-egy új járási állatorvosi állás rendszeresítessék. A közgyűlés ilyen értelemben fog felírni a földművelésügyi miniszteriumhoz.

A tanácskozás — a vármegyei tisztviselői karának s alig egy-két törvényhatósági bizottsági tagnak a részvétele mellett — szerdán, a késő délutáni órákban ért véget.

Három év.

— A Kazinczy Kör munkássága. —

Irta: Dr. Hornyay Béla.

— decz. 24.

A Kazinczy kör első ciklusa lejárt, azon néhányan, kik Meczner Gyula főispán ur hívására összejöttünk, hogy új életre támasszuk az agóniában lévő egyesületet, 1906. októberben úgy éreztük, hogy merész vállalkozásba fogtunk, mint az az orvos, ki már ugyszólván haldokló beteghez lesz hiva s végső kísérletképp egy utolsó szert próbál. Ez utolsó szert volt az, hogy a 12 koronás tagsági díjat 2 koronára szállítottuk le s az alapszabályokat egyszerűsítettük. A gyógymód — úgy látszik — bevált, mert az első év végén a tagok száma már 400-an felül emelkedett s az estélyek látogatottsága ugyszólván az első 3 évi ciklus végéig emelkedőben volt s e látogatottság csak az utolsó 4—5 estélyen hanyatlott ismét vissza.

A kör célja az alapszabályok szerint „A hazai irodalom és művészet ismertetése, mely célból „felolvasásokat, zene és szavalati estélyeket” stb. rendez, más hasonló egyesültekkel szellemi összeköttetést tart fel, művészek s műkedvelők felléptét köz-

hoz, mint szépet az igazhoz: csupa merő csacsi teória lesz már a jövő realizmusában? Ezeket nem Mocsári kollegámtól, de a magyar nemzeti történelem atheistáitól kérdem.

Mielőtt pedig az „U. Sz.” villogó taglója lesujtana Anonymus inkriminált XIII. „Caput”-jára: Ófőtiszteltetésének reszkető agykocsonya-tartójjára: pardont kérünk az „U. Sz.”-tól számára. Pardont a magyar honfoglaláskori archeológia, a pinkóczyi tumulus, meg a zempléni ezer éves temetőik nevében! De még „Hung vára” (nem az ungi új-vár, de az ó-vár, a pogánykori vár) jogán is, mely, hogy hallotta Árpád honfoglaló népének hadi robajlását: az „U. Sz.” maga is elősmeri a 17. és 43. lapjain.

Különböben pedig készségesen egyetértünk az „U. Sz.”-al abban, hogy „kritika nélkül nincs történetírás” (15. l.) hanem lépten-nyomon csak csütlés-botlás.

Az én igénytelen kritikám pl. csütlést lát az „Ungmeyer”-ben is.

Miért nem Ungvármegyeyei? Hiszen Ung vára körül és nem Ung körül alapította Szt. István az ungi várspánságot (16. l.) vagyis a vármegyét, mely ezeréves fogalomnak benszült, törzsköcs magyarságát Könyves Kálmán királyunknak, idegen szobatorúsai rontották megé-re „pars prototo”-ra. Lám a nagy Wesselényi Ferenc

vetiti, nemes irányu szellemi vállalatokat pártol, irodalmi pályázatot nyujt. Hogy mennyiben igyekeztünk az alapszabály e pontjainak megfelelni, azt e ciklus rövid ismertetése fogja leginkább bizonyítani.

1906. dec. 26-tól 1909. május 20-ig vagyis a tulajdonképeni első 3 évi ciklusban összesen 26 összejövetel lett rendezve, míg 1909 novembertől 1910 decemberig újabb 13 s így eddig összesen 39 estélyt rendeztünk. 39 estélyből volt vegyes estély 12, felolvasó 5, vetített képekkel tudományos előadás 15, zeneestély 7. Komolyabb tárgy felolvasások voltak: dr. Goldberger Izidor az „Izlam köréből”, Gárdonyi Józsefné pedagógiai, Csonotos tanár: a Rákóczy kor, Perényi: a Rákóczy kor költészete. Kertész: a magyar népszinmű multja s jövője, Lyka K. a renaissance ismertetése, Buza Barna a szociálművelés, Spanyolovits S. Finnországról, Siegmeth Károly Rákóczy birodalmáról, Balogh Bertalan társadalmi értekezése, Cholnoky Jenő a chinai birodalomról, Lefkovits Vilmos, az örök probléma, Kertész Ödön pedagógiai előadása, Máty Engelberth az erkölcs a társadalomban, Czákó Elemér, az izlés az otthonban, Négyessy László Kazinczy Ferenc élete s működésének befolyása a nemzetre s annak irodalmára, dr. Hornyay Béla az égi testekről, Bánó Jenő Mexikóról, Bernolák Nándor a kiskoru társadalmi védelméről, Spanyolovits Sándor a lappokról. Utleirást felolvasott Zsigmond J. Tangeri emlények, dr. Hornyay Konstantinápolyi uti képek és Olaszországi emlékek címen. Humoros felolvasásokat tartottak: dr. Buza Barna, Novák Sándor, Eislerth István, dr. Hornyay Béla, Veress Ferenc.

Saját költeményeiket olvasták fel: Fejes István, Szücs Ibolyka, Juhász Jenő. Monológ s szavalattal szerepeltek: Horkay (2), Rosenberg Erzsi, Bernáth Aladárné (2), Hönsch Ilona, Hollo Eszter, Barthos Vilma (3), Isépy Zoltánné, Mattyasovszky (3), Székely K., Perlstein Lujza, Pihoda Kató (2). Énekeltek: Fried Etelka, Kvirfeldné urhölgyek és Piskothy s Várkonyi Flóris. Énekművésznők: Svaszties Eugenia, Svárdström nővérek, Szoyer Ilona.

Fellépett 3 izben a sárospataki dalárda. Hangszereken játszottak: Vitéz B.-né, gr. Majláth Józsefné, Ekkert Lujza, Plotényi Nándorné, Molnár Jánosné, Ambrózy Margit urnök

nádorispán is Ungvár vármegyé-hez (és nem Ungmegyé-hez) intézte az ő hatalmas hazafiúi szavatait. Furcsa: a kávinista Tiszának, mint b. ü. miniszternek, kellett rendezetlel védelmére kelnie a Szt. István korabeli nemzeti intézménynek, hogy „vármegye” az, kérem, nem „megye”! Vár az mindenik, erős kőszál, a közzsabadásnak egy-egy hatalmas várbástyája, amelyen „ne portae inferi!” Még a pokol kapui sem vehetnek erőt. A „megye” az csak „járás”, kerület, de nem maga a „vármegye.” Furcsább: hogy különben a „nonum prematur in annum” dicséretes elvet valló és követő „U. Sz.”-nak történeti kritikája, már a cégjegyzésnél, ellenkezésbe került a magyar közjog ősi terminológiával.

Az én szerény kritikám pl. botlást lát abban az állításban is, hogy *kővárakat* az Árpádok alatt Magyarorszában még nem igen (*mily ruganyos stylus!*) emeltek volna (15. l.) De biz' igen is emeltek. Csak akkora kis darab földön, mint Kövesdtől, Sátoraljaujhelyen és Sárospataun át, Diós-Gyórig: csak én is tudok négyről. Ezt olvastam p. o. 1557-ből való irással és avas magyarsággal: „... Macskasdy Demokos, Laczkfi Andrass. Ezek voltanak *Dijosgeior* waranak, az belseő warnak rakatoij *Lazlo Kyrall* akarattyaboll. Matijas kiral rakatta

* Akk. XVI. évf. 148. l.

Nagy karácsonyi vásár
mélyen leszállított áron

MÜLLER DEZSŐ
NŐI- és URI DIVATÁRU HÁZÁBAN
Sátoraljaujhely, Rákóczy-utca (Kis-piao).
Minden vasárnap kirakat-kiállítás.

s Kovács Dezső, Isépy Tihamér urak zongorán s mint művészek Morvay Zsuzsika, Csuka Margit, Márkus Dezső, Grosz Sándor (2) Hegedűn Kolozs Richard, Haas Imre (3), Olchváry Dezső, Dános Miklós (3), Gruschka Lajos (3), Orlovski Frigyes és Plotényi Nándor s Füredi Sándor (2). Cimbalmos Lengyel Laura és Werner Sárika, phisharmóniumon: gróf Majláth József, Kovács Dezső és Perényi József. Cellon: Olchváry Dezső, Orlovski Frigyes s Csuka Béla művész. Tárogatón: Gödör és Sárkány. Hárfán: Moshammer Román.

Tisztán zenei előadás volt 7. 2 kamara estély, továbbá, mint magas művészi nivón álló estélyek: a Szoyer s Morvay Zsuzsika föllépte, Svárdström nővérek éneke, Csuka testvérek s Moshammer Román bárfa művész föllépte és Füredi, Grosz játéka.

Két nagyszabású ünnepélyt rendezett a kör s pedig a színházban a Rákóczi ünnepélyt s a Kazinczy ünnepélyt, mely utóbbi különösen impozáns lefolyású volt, melyen Négvessy László akadémiai tag tartott magas színvonalon álló értekezést Kazinczy Ferenc irodalmi működéséről s mely ünnepélyen képviselve volt a kultusz miniszter, az akadémia, a Kisfaludy társaság, a Petőfi társaság, Eperjes, Kassa és Ungvár közművelődési körei, mely ünnepély Kazinczy szobra és sírjának megkoszoruzásával Széphalmon ért véget. Terebesen tartott az egyesület egy estélyt, mely alkalommal gróf Andrássy Gyula sírjára koszorút helyeztünk s a legutóbbi választmány elhatározta 1911. január havában Nagymihály és Sárospatakon egy-egy estély rendezését. — A tanulságosabb estélyekre ingyen, vagy mérsékelt jegyeket kapott a tanuló ifjuság, sőt 4 vetített képes előadás kizárólag a tanuló ifjuság részére volt rendezve.

2 pályadíj lett kitűzve, melyeket a Kazinczy ünnepély alkalmával osztottunk ki s pedig egy ódára 20 koronás aranyat Fekete Gyula sárospataki hallgató nyerte meg s a prózai pályázat: Kazinczy irodalmi működése ismertetése díja Kantha Géza és Tóth Ferenc VIII. osztályú hallgatók között lett megosztva. Megszavazott a választmány egy 100 koronás és egy 20 koronás díjat s Meczner Gyula, a kör elnöke 40 koronás díjat irodalmi pályázatokra, melyek azonban még kitűzve nem lettek. Az irodalom pártolásából megvettük Mikszáth összes műveit, melyek a választmány első határozata szerint a tagok között lettek volna kisorsolva, utóbb azonban a választmány akként határozott, hogy az az ujonnan készitendő

az klyseő warath. **

Az pedig már csütlés-botlás egy személyben, mikor az „U. Sz.” a mi Szerencs helynevének értelmét — Anonymus-szal pörölve — a szláv *Seronicha* (patak) szóból csörgedeztetni. Ezt a szláv nyelvvalapra épített feltevést alapostul ledönti a „Regestrum Varadinense”-nek 1219-ből (circiter az Anonymus korából) való hiteles bejegyzése (sub Nro. 202-o) ahol is a Szerencs neve így van beprotokollálva: *Serrach*. ** Ez azt bizonyítja, hogy a mi Szerencs nevezetünk — mint pl. az ungi Szeretva is — két fogalomjegyből Szer + encs) van összetéve, és hogy 1219-ben az encs már elnémetesedett! Mert akkor már ottan is és Szerencs környékén a német (t. i. a német lovagrend) volt az ur. Az encs-et lefordította, asszimilálta a germán *Ach-ra*, e mely szó pedig azt jelenti, hogy „aqua”, vagyis: víz. Tehát: encs = víz! Így már azt is megértjük, hogy Szerencs geográfiai körzetében mit jelent Forró—Encs ikerhelységeknek (és még sok más encs-végű országnombeli helységnek s folyóvizeknek is) az ősmagyar neve? Pl. az ungi *Szelmench* (ősi nevén: Zelemench) is? — Amiből az is következik, hogy orientalista kell ide (és nem szlavista) a hely-

* U. o. 254. l.

** U. o. 8. l.

vármegyei könyvtárban helyeztessék el, hol a tagok részére rendelkezésre fog állani. A művészetet támogattuk azzal, hogy megvettük Neogrady egy olaj festményét s azt kisorsoltuk a tagok között.

A szellemi összeköttetést más kultur egyesülettel fentartottuk, a mennyiben képviseltettük magunkat Budapesten az iskola egyesület s közművelődési tanács gyűlésein, hol önálló indítványt is tettünk, továbbá Eperjesen a Dayka s Kassán a Kazinczy ünnepélyen. A kör elnöke s igazgató alelnöke résztvettek Érsemlyénben Kazinczy szobrának leleplezésén, hol koszorút helyeztek el a kör nevében.

Dr. Löcherer Lőrincről. *)

Aki Ujhely utcáin a reggeli órákban szokott megfordulni, gyakran találkozik egy elegáns úri foggattal. Többnyire fiatal, amerikai csikó-lovak, — hosszú farkakkal, kamásli, sőt néha talán még papucsos lábakkal, nyári időben szellős háló alatt — lépésben húzzák a gummirádlis hajtó kocsi, mely fel van szerelve mindennel, amit Kölber és a többi híres kocsigyárosok az utazás biztonsága és kényelme (no meg a maguk zsebe) kedvéért ugyszólván napnap után kitalálnak. Azt már emlittem, hogy a kerekek zörgését gummitalpak tompítják. A rud végén villamos reflektor, a *spricléderen* óratartó, a bele tartozó órával. Az első és hátulsó ülés között egy vizsla kutya. Az időjárásnak megfelelően könnyű, világos lábtakarók, vagy drága szörmejú lábzsákok egészítik ki a kocsis felszerelését. A lovakat egy érdekes arcú, öreg úr hajtja. Galamb fehér bajusz és szemöldök, üde, majdnem fiatalos arc. „Öszült ember — dalolná Fráter Lóránd — és meglátszik, hogy régi kocsi fajta.” Már tudniillik „úrkocsi”, még pedig az igaziak közül. Akinek nincs gondja arra, hogy hányan állnak meg és kik nézik őt a gyalogjárón haladók és bámezszkodók közül, — nem árulja

* Mutatvány a most megjelent 1911. évi Zemplén Naptárból.

nevek magyarázásához. De még egyéb is következik: nevezetesen az is, hogy Anonymus-papolását még csak ezután fogjuk tüzetesen megérteni, hogy ő költő és krónikairó egy személyben. Vagyis, amint Szemere Miklós „de genere Huba” írja:

A poeta szinte: pap!
De nem mint a többi pap!
Kit rég sirba tett a papja
Azt ő a sirból kikapja,
S újra lángot önt szívébe ...
Soha, soha több ily pap!

A régmúltba látó Szemere, ime, hirdette, amiben mi sem kételkedünk, hogy van *messzeldítés*, nem csak előre, de hátra felé nézve is az idők rendjében.

Hanem mindezeket most eltekintve: újra is ösztintén örülünk a mi szépreményű kisöcsénk, az „U. Sz.” világra jövetelének. Örülünk önzésből is, hogy t. i. az „U. Sz.” dúsgazdag abban, amiben az „Akk.” szegény: a családörténeti okiratok dolgában. Azok az ungi becses okiratok a zempléni nemes családok történeteivel is szoros verbéli összefüggésben vannak. És ami legfőbb közös érdekünk: magyar nemzeti köztörténet is lakozik azokban a latin nyelvű okiratokban. Hogy úgy mondjam: sárarany. A létre jövendő nagy és szép műnek, a vármegyei Monográfiának, becses nyersanyaga, aminek mi (t. i. az „Akk.”) csak összetalicskázói vagyunk. Amde

el, hogy észreveszi az irigykedő, vagy gunyos tekinteteket, szóval aki nem a publikum, hanem a maga úri és okos passiója kedvéért kocsikázgat reggelenként, hogy megjártassa a csikóit is és maga is felfrissüljön a jó, egészséges reggeli levegőn.

Ez az úrkocsi mindig a legutolsó divat szerint, de mindig a legpraktikusabban van felöltözve. A figyelmesebb szemlélő már az első tekintetre észreveszi, hogy ez a jól öltözködő úr nem divathős, hanem bölcs epikurens, aki ruhákban is nem a feltűnőket, hanem a kényelmeseket, a jókat, a test ápolására előnyösöket válogatja ki magának, de mindig a divatosak közül.

A fogat többnyire a Kazinczy-utcán a „Törvényház” főbejárójánál szokott megállani. (A „törvénytársak *palotát*” ugyanis hivatalosan „Törvényház”-nak keresztelte el a demokrata észjárású elnök, Fornszeck Béla. Bizonyára ad notam: borház.) Az öszbajuszu úrkocsi egyetlen ugrással pattan le a bakról s a törvénytársak lépcsőháza elnyeli dr. Löcherer Lőrincet, Zemplén vármegye főfizikusát, aki fogházorvos is egyszermind s aki az ő napi teendőit azzal szokta megkezdeni, hogy első sorban is a fogházat látogatja meg. Mert már most meg kell jegyeznem, hogy a milyen szigorúság jellemzi dr. Löcherert, a törvénytársi orvost, épp olyan meleg emberszeretet vezérli dr. Löcherernek, a fogházorvosnak működését. A bünös és szimuláns, elvetemedett és hazudozó vádlott, mikor bírái előtt áll és remegve lesi az „orvos-szakértő” ajkáról, hogy beszámítható, vagy legalább mérsékeltlen beszámítható állapotban cselekedett-e, nem téveszti őt meg soha; szájalmat maga iránt kelteni az ő szívében nem tud.

„Részeg voltam; nem tudtam, hogy mit csinálók” — előtte nem menség. Objektive, tisztán tudományosan, de mindig a legnagyobb szigorral analizálja a vádlott lelki állapotát és holmi divatos, a tudo-

a sarat kint hagyjuk, az aranyat behordjuk. Kár, hogy az „U. Sz.” úgy beveszi, ahogy kapja: az aranyat a sárral, a latin okiratot rengeteg íráshibával.

Sasszárnyakon, a magasra hivatás lendületével indul pályaröptére az „U. Sz.”, ez a Mocsári-féle „Gesta Hungarorum.”

Szellemi színvonal tekintetében már is rekordot ért el. Sokáig éljen.

„Addig éljen, míg a honnak él.” És legalább is „5000 hétig!”

Kivánjuk: motorhiba ne érje. „Sors bona” kísérje. Közönsége megszeresse. Rokoni szeretettel ajánljuk az „Akk.” nagyközönségének is ezt a mi „U. Sz.” nevű kisöcsénket, erkölcsi és anyagi érdeklődésébe.

A külsejével is vonzó „U. Sz.”-nak előfizetése egy évre tíz korona.

A sok jóért, szépért, becsesért, amit ad: igazán potom ár.

Mint már mondtam is: *Mocsári* Miklós szerkeszti, egész higgadságával a tudásnak, kissé zavarosságával az előadásnak. Ez múltó hiba, amaz marandó érdem.

Az „U. Sz.”-nak szép példája, amit nyújt, izgassa követésre már most *Bereg*-et is és *Máramoros*-t!

Dongó Gy. Géza.

mányosság cafrangjaiba öltöztetett szőlomok az ő judiciumát ugyan meg nem vesztegetik. Szerettem volna látni a Haverda védőit dr. Löchererrel szemben; ő tőle ugyan meghallották volna az igazat — vidéken is!

Am az elitelt, a börtönre vetett nyomorult ember egészsége felett messze a hivatalos kötelesség háttárain túl is örködik. Én legalább úgy tudom, hogy első sorban is neki köszönhetik az ujhelyi rabok, hogy büntetési idejüket az Isten szabad ege alatt az éltető levegőn dolgozva tölthetik ki már évek óta. A gazdasági érdekek — kevés a munkás, drága a napszám — még nem tudták volna magukban megtörni a hivatalos copfort, mely nem akart tágitani attól, hogy aki szabadságvesztésre van ítélve, annak szabad ember módjára, a szabad természet ölen dolgozni — nem szabad.

De Löcherernek sikerült kimutatni, hogy megfordítva: aki csak szabadságvesztésre van ítélve, még azért halálra itélve nincs. Már pedig a régi börtönhelyiség annyi halálos betegség csiráit tenyésztetette, hogy aki ott egy-két esztendő eltöltött, abból többé ép ember nem lehetett. Fáradhatatlan energiával sürgette azért, hogy rabjaink külső munkát végezhesenek s hogy új fogházépület emeltessek.

És sikerült elérnie mind a kettőt. Már mint vármegyei főfizikusnak nincsenek ilyen szemmel látható sikerei. A zempléni egészségügyi intézményeken — az ujhelyi kórháztól eltekintve — meglátszik, hogy nem a Löcherer alkotásai. Pedig Löcherer, amint elhagyja a Törvényházat, minden idejét a vármegye közegészségügyi állapotának javítására fordítja. Csak mintegy félórán át időzik még délelőttönként a Kincsesy Péter patikájában, komoly révedező, olykor elborult tekintettel figyelve az utca életét. Ugy szeretném néha kitalálni — mikor ott látom a patika üvegajtájában — miről gondolkodik ilyenkor ez a szomorú ember, micsoda csunya féreg rág szívében!? Merthogy állandóan bántja valami, hogy Löcherer nem boldog, nem a megelégedett emberek közé tartozik, azt az analfebéta is leolvashatja az arcáról.

Azután egész nap nem látja senki. Társaságba Ujhelyben egyáltalában nem jár. Egész napokon át bele temetkezik az aktái közé. A csunya, kellemetlen akták, a szomorú, gyászos jelentések közé azokról a soha meg nem szünő hevenyragályos betegségekről. A Bodrogközön fellépett a roncsoló toroklob; Szerencsen hasi hagymáz tünetei között halt meg valaki; Szinnán a vörheny pusztít, másutt kanyaró uralkodik; Mezőlaborczra nem kapni kórort, a községek bábáikkal civakodnak; (nem akarva nekik tisztességes fizetést adni), nincs elég jelentkező a bába-tanfolyamra és mind ezek tetejébe jön Ujhely. Ujhelyben nem mozdul a csatornázás ügye, a Kazinczy-utcán állandó a dögleletes büz, elmaradt, ósdi felfogás, vagy kicsinyes önérdék,

szük látkö
lanság és
minden üc
deményezé
egészséges
lását remé

És min
hallani, ta
embernek,
ismeret és
modern tu
aki saját
hogy a na
zetek me
az ember
ban is, m
ral, nyava
ben vivn
önzetlensé
közéivel
meg, mi
ugyszólva
gelünk és
céjévé n
ázsiai epi
szul is e
szól Mag
előhaladás
sértő lené
hátramara
redésében
szegény
látva, ho
kárhoztat
Petőfi ju
botjával
tuloz és
sem, hog
szeténél
lusta. D
bármenny
a sértett
Kazinczy
muszaj z
orromat,
„Lenci n
külömbse
Istennek
egész Ma
várnak a
— Széke
mester.)

De te
mit csiná
bizonyos
szomorú
most is,
adó szor

Hát
teszi, ho
tának. H
mint mi
Akta? F
rá egyet.
gyar kö
vármegye
ebben ne
élő mag
is — de
hogy a
arra bár
törje rajt
Ezért az
a milder
amit az
lajstrom
de még
ilyesmire

Am
nem ily
az mind
ról, me
hogy i
egészség
nyeleti.
akta va

szük látkör, értelemlény, tudatlanság és rosszakarat állja útját minden üdvös, minden okos kezdeményezésnek, amitől a főfizikus egészségesebb viszonyok kialakulását remélné.

És mindezt napról-napra látni, hallani, tapasztalni kell annak az embernek, aki maga az élő lelkiismeret és azonfelül egy tökéletes modern tudós, európai látókörrel; aki saját tapasztalatából tudja, hogy a nagy, nyugateurópai nemzetek mennyire felettünk állanak az emberiségnek abban a harcában is, melyet a mindenféle kórral, nyavalyával, betegséggel szemben vívnak és melyet a tudás, önzetlenség és áldozatkészség eszközével diadalmasan küzdenek meg, míg mink századok óta ugyszólván egy helyben vesztegelünk és mintegy gyűjtő medencéjévé nőttük ki magunkat az ázsiai epidémiáknak. Sokszor rosszul is esik, mikor kicsinylőleg szól Magyarországról és a nyugati előhaladást magasztalva, szinte sértő lenézéssel taglalja a magyar hátramaradottságot. Mert elkeseledésében néha ugyancsak kirohan szegény Magyarország ellen s látva, hogy tehetetlenségre van kárthatva, úgy tesz, mint a Petőfi juhászlegénye: nagyot üt botjával a *számár* fejére. Ilyenkor tuloz és nincs igaza például abban sem, hogy a magyar már természeténél fogva korlátolt, önző és lusta. De sokban igaza van és bármennyire ágaskodik is bennem a sértett nemzeti hiúság, ha a Kazinczy-utcán végig megyek és muszáj zsebkendővel bedugni az orromat, mindig ő jut eszembe: „Lenci neked igazad van.” (A különbség ott lesz, hogy hála Istennek: Ujhely még nem az egész Magyarország és másutt nem várnak addig a csatornázással, míg — Székely Elek lesz majd polgármester.)

De térjünk vissza oda, hogy mit csinál dr. Löcherer azokkal a bizonyos kellemetlen aktákkal s szomorú jelentésekkel, a melyeket most is, mint képünk mutatja, odaadó szorgalommal böngész.

Hát ő bizony először is azt teszi, hogy az aktát nem nézi aktának. Ha annak nézné, úgy tenne, mint mi többiek a vármegyénél. Akta? Hát legyen akta. Aludjunk rá egyet. Azt tartja a jó, régi magyar közmondás: úgy halad a vármegye, ha marad. És van is ebben néminemű igazsága. A ma élő magyar, — ha egyebet nem is — de azt igen jól megtanulta, hogy a papiros türelmes. Lehet arra bármilyen bolond dolgot írni, törje rajta fejét, akit azért fizetnek. Ezért azután nincs is hiányosság a mindenféle hitvány irka-firkában, amit az alispán iktató hivatala be-lajstromoz és amit így vagy úgy, de mégis el kell intézni. Jó az ilyesmire aludni egyet.

Am a Löcherer doktor aktái nem ilyenek. Amit azokra írnak, az mind komoly dolog. Emberekről, meg arról van szó azokban, hogy itt vagy ott az emberek egészségét, életét veszedelem fenyegeti. No hiszen, éppen ilyen akta való a főorvos ur kezébe.

Bezzeg, van ilyenkor riadalom a vármegye házában. „Hol az alispán?” — Itt van. — „Intézkedj kérlek távirati uton. Rendelj azonnal helyettes orvost Varannóra, az ottani maga is beteg és a járásban dühöng a járvány.” De hát ki fogja fizetni azt a helyetteset? — „Az nem kérdés, valakinek muszáj, utóvégre is kultur állam volnánk, vagy mi?” Ilyen kemény diók kerülnek a Löcherer keze alá, de ez a kéz nem ösmer feltörhetetlen diókat és mentől több az akadály, ami az ő feladatának útjába áll, annál erősebb és annál többször megismételt rohammal törekszik azt elhárítani. És nem nyugszik, amíg el nem hártja.

Ha mégis azt irtam tehát, hogy mint vármegyei főfizikus nem tud szemmel látható sikereket felmutatni, az nem az ő hibája, nem az ő hivatottságának, vagy energiájának a fogyatékosságára vezendő vissza.

Ez speciálisan magyar, vagy mondjuk igazságosabban, speciálisan zempléni baj. Nagy ez a vármegye, tulságosan nagy arra, hogy általánosított viszonyokra meghozott szabályok szerint lehetne közegészségügyi követelményeit kielégíteni.

Azután meg szóról-szóra igaz, amit annyiszor hallottam tőle, hogy a magyarban bizony még mindig nincs kifejlődve az a kulturális érzék, amely, — hogy jogászi nyelven beszéljek, — a jó család-apa gondosságával ápolja azokat a kötelességeket, melyekkel ellehetne hártani a család egészségét kívülről fenyegető veszélyt és meglehetne gátolni, hogy a családban dúló ragályos baj másokra is átszármaazzék. Szóval: indolensek vagyunk a nyavalyákkal szemben és tökéletlen a mi egész egészségügyi berendezésünk.

De hát hagyjunk ennek békét, hiszen egy karcolat, mely csak egy vármegyei főorvos jellemzésére akar adatokat összehozni, úgy sem fog ezen változtatni semmit.

Löcherer Lőrincről azonban ezzel a melankólikus lemondással elbucszni még nem lehet.

Nem, mert semmi sem áll élesebb ellentétben az ő egyéniségével, mint a lemondás.

Lám, hiába állotta útját paragrafus, költségvetés, pénzhiány, ő nem nyugodott és ha nem lehetett a vármegye egészségi viszonyain *intézményekkel* segíteni, hát segíteni akart és segített is rajta másképpén. Emberekkel. Minden orvosi hivatalos állásra kikereste és kieroszakolta — sokszor száz protekcióval szemben — a legaraválabb embereket. Hogy egyebet ne mondjunk, ő szerezte meg nekünk dr. Chudovszky Móricot. És milyen körülmények között? Chudovszky, aki hallgathatott volna annyi más fényes ajánlatra, a Löcherer unszolására elfogadta a nagymihályi kórház igazgatói állását és ott kezdte meg, ebben a szerény vidéki körben azt az áldásos működését, melyről a nagymihályi és ujhelyi kórház évkönyvei most már kötetekben beszélnek.

Ez a dolog más oldalról is élesen bevilágít a Löcherer jellemébe.

Nem csak a doktorokról, mindenféle foglalkozást űző emberekről el lehet mondani, hogy a *tekintélyek* nem örömet látnak a maguk közvetlen közelében más *tekintélyeket* is. Tisza Kálmán — igaz, nem egyéni hiúságból, politikai rezonból — eleinte a legszürkébb alakokkal vette körül magát. A tudósok irigykedve látják a szakbeli tudós sikereit; a népszerűség verőfényéhez szokott szónoknak dobhártyája fog megfájdulni, ha egy új szónoknak tapsol a tömeg.

Löcherernek vitán felül álló tekintélye volt (és van ma is) a zempléni orvosok között. Primus iuter pares. És Löcherer még sem féltékenykedett, nem nyugtalanították Chudovszkyt már akkor is elősmert tekintélye, kivívott sikerei, sőt éppen azért ment utána, kapacitálta egy még csak nem is másodrendű vidéki kórház igazgatásának elvállalására, (persze „cum jure successionis”, mert az „Erzsébet” közkórház alapköve már akkor le volt téve) hogy az ő kiváló képességeit biztosíthassa Zemplén vármegyének.

Talán éppen ez az önzetlen gondolkodás szerezte meg neki azt a páratlan népszerűséget is, melylyel őt, mint elnökét, a Zemplén-vármegyei Orvos- és Gyógyszerész Egyesület körül veszi. Érdekesek és tanulságosak ennek az egyesületnek vándorgyűlései és a gyűléseket követni szokott lakomák. Sok okos dolog kerül ott napirendre — már tudniillik a gyűléseken — és sok jó enni és innivaló a fehér asztalra a gyűlés után. De a mi jó doktoraink és patikusaink ugyszólván sem nem esznek, sem nem isznak, hanem csak — beszélnek. Beszélnek, egyre arról beszélnek, milyen meleg, igaz szeretet honol az ő szívében az ő elnökük iránt és milyen lankadatlan buzgalommal dolgozik az ő elnökük minden téren, ahol a kartársi jogos érdekről van szó.

És ennek a beszédnek hitelt kell adni, nem csak azért, mert tények igazolják, hanem azért is mert az orvosi gyűlések szónokainak fantáziáját — nem hevíti a bor. Csudálatos józan bankettek ülnek a mi doktoraink a Löcherer Lőrinc elnöklete alatt. Nem fogy ott a bor (csak Chudovszky mer meginni egy-egy kis üveg asszút, de neki szabad, mert ő az anti-alkoholisták látható feje) és a levegő még is meleg, a hangulat emelkedett, mert azzá teszi a kölcsönös ragaszkodás és szeretet.

Sok szép, nemes vonást tudnék még papírra vetni Löcherer doktóról, hisz' ugyszólván ő is csak suhanc legény volt, mikor legelőször láttam és amióta folyton figyelem. Mert érdemes a megfigyelésre. Nem mindennapi, nem közönséges ember. Nem is tud beleilleszkedni az átlagos emberek gondolkodásába, felfogásába, konvencionális érzésébe. Ezért aztán a doktorain, gyógyszerészein és egy pár igaz barátján kívül nagyobb számú barátjai nincsenek is. A zöm inkább tiszteli, mint ragaszkodik hozzá.

De be kell fejeznem karcolato-

mat, mert több vonásra immár nincs is hely.

Hogy mikor született, nem árulom el, nem mintha a hiúságát sérténém vele, de azért, mert az életkora is érdekes probléma. Az ősz haj, bajusz és ehhez a test ruganyossága, az arc üdesége legalább is alkalmasak arra, hogy tévedésbe ejtsék az embert. Találgassák tehát, akik nem tudják, hogy mikor született. Némi tájékozásul megjegyzem azonban, hogy mikor a 70-es évek elején az Északkeleti vasutat építették, már orvosnövendék volt és egy husvéti vakációját sokáig emlémben tartottam, sőt jól emlékszem rá ma is. Már akkor nagy passziója volt a lovakban. De akkor lovagolni szeretett. Mintha most is látnám, mikor Panna nevű lován beállított géresi udvarunkba — az én szüleim is, az övé is Nagygyéresben laktak akkor — és rávett, hogy én is nyergeltessem fel a magam Szikráját.

Kimentünk hát lovagolni a hártárba és lovaink ugyancsak sárosak lettek. Begázoltunk azért egy kubik gödörbe — azon a tájon, ahol később a vasuti megállóhely volt — hogy leáztassuk lovaink lábáról a sarat. Az én lovamnak azonban nem tetszett a mulatság, levágta magát és persze engem is a vízbe. Lenci se volt rest, le a lóru és mint egy ázott ürgét, kihuzott a vízből. Szóval: megmentette az életemet, (és azóta hány emberét), mint az alispán a nyáron egy tátrai vendégkisasszonynak. De még sem úgy, mert én az önkéntelen fürdés után beteg is lettem, ő azonban kigyógyított. Szóval én már akkor részavastam volna, hogy az emberszeretet és jótékonyosság szolgálatában kifejtett működéséért kitüntetésben részesüljön. De hát ki tehet róla, hogy Ő Felségének nem jutott tudomására a mi esetünk. Az azonban igen derék dolog, hogy 27 évi fáradhatatlan tevékenységére mégis felhívta valaki a Felség figyelmét és ez év augusztus havában megkapta a Ferencz József-rendet. Akárki tette, becsületes munkát teljesített.

Adja Isten, hogy ezen jól kiérdemelt kitüntető keresztet az emberiség és a társadalom javára még igen sokáig viselhesse.

Dr. Szirmay István.

AZ ELMULT IDŐKBŐL:

Az öreg Windischgrätz herceg.

(sz.) Sokszor a jóindulattól sugalmazott toll is fonákul fog. Mivelhogy egyik-másik íróember tul a rendén aláveti magát a jelszavak és áramlatok szülte hangulatának. Ferdén teszi fel az ókulárét, amely aztán — pláne ha nem archromatikus az üveg — vagy kicsinyit, vagy nagyit, esetleg hamisan színez, de soha nem ad hü képet. Innét van, hogy emberekről — kicsinyekről, nagyokról egyaránt — ritkán nyerhetünk olyan tájékozódást, amelynél elmondhatnók: hogy a tájékoztató fejére ütött a szegnek.

A „kis hercegekben“ például — a hogy Sárospatakon szeretettel nevezik — a jókaizáló írók nyakra-főre a kedvesen rokonszenves Ankeschmidt alakját tapsolják meg. Pedig nagy az ő tévedésük. A „kis herceg“ már magyarnak született, habár Lembergben is. Mert a születési hely — és itt nem osztrák-magyar szemmel nézzük a dolgot — semmit sem jelent. A nagy Széchényink is Bécsben pillantotta meg a napvilágot, de azért ki volt valaha magyarabb ő nála? Azt persze sokan nem akarják észre venni, hogy a „kis herceget“ magyar anyja szülte. Még pedig abból a nemzetiségből való, akinek ősei már a honfoglalási harcokból is derekasan kivették az ő részüket azokban a leventékben, akiknek „huj-huj“ volt a csatakiáltásuk. Az pedig kemény beszéd volt, ha szeliden hangzik is itt ezen a papiroson. Német Lajos, a római német szent birodalom császárájának nagy és vitéz serege törött pozdorjává a pozsonyi csatásikon attól az ellenállhatatlan lovasrohamtól, a melybe „huj-hujjal“ rohantak a szittyák. De ez a sors érte a kelet-római, a frank, a szláv vitézeket is közel félszázad lefolyása alatt. És énekelték buzgóan a litániát nagy Germániában, hogy „a magyarok nyilaitól — ments meg Uram minket.“ De azóta is hol nem voltak Dessewffyek, ahol nagy dolgok estenek egész történelmünk véres folyamatján? Muhi, Mohács, Világos, Arad! Mindenütt nagyok, nemesek, vitézek voltak. Nemzeti szentjeink Pantheonjában is dicső hely illet meg közülük egyet, akinek nemes vére az aradi vársáncot szentelte meg. És ha már „emlékezzünk régiekről“, elevenítsük fel a Dessewffy Dénes emlékét. Sokan ismertük a kedves szelid öreg urat, aki pár évtizeddel ezelőtt vármegyénk felvidékén lakott. A galambösz, jószágos patriarcháról azonban kevesen tudták — mert ő nem dicsekedett vele — hogy 1849-ben az ő kardjánál kevés haragosabb villám sujtott vala vértésre, holanerre, kozákra. Mikor Világos után néhány szakasz huszárral a török földre menekült, gyakorta találkozott utjában hol osztrák, hol kozák lovassággal, akik lekarták fegyverezni. Az ilyen csapatokból aztán hirmondónak csak azok maradtak meg, akiknek igen-igen jó lovuk volt s nem késtek azok hasznát venni idejekorán. A többi felaprózták biz ott egytől-egyig. Siettek is úgy az osztrák, mint a muszka hadvezetőség szigorú parancsban tiltani el a maguk katonáit, hogy a „kétségbeesettekkel“ tengelyt akasszanak, hacsak „bedeu-

tend“ nagy tulerő ninesen kéznél. Mert bizony gorombák voltak a huszárok, még pedig szörnyüképen. Had fussanak hát békében. Minek lekasaboltatni a sok jó osztrák és muszka vitézt, amikor már ugyis „vége mindennek.“

Hát az ilyen vér nem válhat vízzé. Most pedig emlékezzünk meg az öreg hercegről. A birodalmi fejedelmi nemzetség sarja, a burg arisztokracia színéből való, aki a császár kabátját viselte gyermekkorától s bizonyosan abban alusza örök álmát is ősei között, egy más világ szülőtte volt. Fiatal korában harcban állt velünk, olyan ügyért vívott harcban, amelyet ő a vérebe hatolt császárhü tradíciók erejénél fogva és mint tetőtől talpig katoná, csak egyféleképpen bírálhatott el. Igazságtalanság nélkül a legsoványabb magyar patriotizmus se róhatja fel azt, hiszen — és bizony sok nevet kell kimélnünk — arisztokraciánk igen tetemes része is azon a párton volt, nem egy fegyvert is emelt hazája ellen, mások még dicstelenebb szolgálataira is vállalkoztak. Ezt nem mentegődzésül hozzuk fel, csak magyarázatul. Mert az öreg hercegekben mi a vitéz ellenfelet látjuk, aki élte-délén tul volt már, amikor az ismeretett előzmények után magyar földesurrá lett. Nem adhatott új hazájának mást, mint ami lényege volt. Ám ha az a lényeg nélkülözöte is azt, ami új honfitársainál színesebb és zajosabb rokonszenvet ébreszthetett volna, de bővelkedett a férfias jellem és nemes szív nagy erényeiben. Idegen világba lépett. Gondolkozása, felfogása elütö volt a mienktől. De komolyan vette megváltozott helyzetének leglényegesebb követelményeit. Fonák felfogás — amit nemrégén olvastunk — hogy elzárkózott volna a magyar szó elől. Sőt inkább, komolyan hozzálátott, hogy nyelvünket megtanulja. Arvay Józseftől — a jeles tanártól s később tanfelügyelőtől — halottuk, hogy nemcsak amugy immel-ámmal, de valóban heroikus kötelességtudással látott a tanuláshoz. Hanem ötven éves korában magyarul megtanulni már csak a kiváló nyelvtalentummal megáldottaknak sikerül, az is csak úgy, ahogy. Az öreg herceg, aki különben is idegen országban élt, csak néhány szólásmódig vitte, amivel szívesen élt is, ha idehaza volt. De magyar földesuri mit voltát vette ám komolyan. Se jobban adminisztrált, se eredményesebben művelt birtok nem volt széles területen az övénel. Rendszeretét, szigorú katonás pontosságát bevitte majorságaiba is, aminek nem egyszer komikus következménye is volt. A béresek közt is meg volt ugyanis a „kommandáns“ a rang idősebség alapján. Egyszer aztán — szállítás közben — a „rangidősebb“ úgy gondolkozván, hogy ha ő kommandás, akkor többet is önthet a garatra, mint az alantak és bizony jól benyakalt. Bedülvén pedig az árokba, onnan kommandorizta harsány hangon a többieket, hogy — huzzák ki belőle.

Mikor egyizben ardói birtokát inspicálta, szemébe ötlött, hogy sok gyerekek kóborol az utcán. Miért ninesenek ezek a gyerekek az iskolában? Gyerünk csak, tudjuk meg — szolt a regula szerint seit und rückwärts kísérő ispánnak. Hát bizony nem volt akkortájt tanító Ardón. Másnap aztán

beállított a herceg Dókus Gyula akkori főszolgabíróhoz és elpanaszolta az ardói népoktatási viszonyok zül- löttségét, hozzátéve erős hangnyomattal, hogy ha nem változtat, vagy nem tud változtatni az állapoton, akkor ő panaszt tesz a miniszteriumnál. De nem érte be ennyivel. Ő állítottatott elsőnek uradalmában iskolát vidékünkön a béres gyermekek számára, ellátva azt a szükségességekkel s a tanítót is tisztességgel. Egyéb- ként is istápolott minden közérdeket és uri bőkezűséggel segített sok szegény emberben.

Egyszer kompareált Boross nevü tisztartóhoz egy viharverte alak. Jelentse be, ugymond, őt a hercegnek. Mert, hogy ő az, aki anno 49- a herceget majdhogy el nem fogta Kápolnánál. Imhol látni szeretné még egyszer. Boross a rapporton bereferálta a dolgot. „Schon dagewesen“ szolt a herceg. Ideát azok jelentkeznek, akik majdhogy el nem fogtak, odaát pedig azok, akik állítólag kivágtak a bajból. Emlékbe aztán kapott egy bankótácskát a jövevény s ment tovább egyebütt próbálni szerencsét a régi dallal. régi dicsőségről.

Tévesen írta valaki egyik fővárosi lapban, hogy a herceg a szabadságharcban súlyosan megsebesült volna. Ellenben az osztrák porosz háboruban Trautenaunál, ahol mint a Windischgrätz dragonyosok ezredese vitéz rohamra vezette ezredét, amelyel szét is verte a szembe került poroszokat, életveszélyes sebeket kapott.

Megsebesülésével kapcsolatban elmondunk egyet-mást, mint ami méltó az emlékezésre. Ugyis, mint epizód, de ugyis, mint ami jellemző. A csatá- teren keserves sorsa vagy a sebesültnek. Még ha ezredes, még ha herceg is. Ezek esengenek enyhülésért, amit az a néhány orvos csak fogyatékosan nyújthat. — Valami hevenyészett menhelyre jutott a herceg, a hol hűséges privátdienerje gondozta. A sebláz égető szomjúsággal jár, ami szinte alig enyhíthető. Hát még ahol víz is alig akad? Citromra lett volna szükség. De hát hol van ilyenkor citrom? A közeli greizlerájok füstöl- gő romok voltak, a távolabbi községeket poroszok tartották megszállva, a kucseber pedig nem igen állja azt a muzsikát, amelynek a basszusa tizenkét fontos ágyutorok, aminthogy nem is neki való az. Hanem az önfeláldozó hűség mégis csak kifogott a nyomorúságon. Sok lótas-futás, ide-oda küldözgetés után akadt végre néhány fonyadt, esengve kajtatott citrom, enyhületül az emésztő lának. Habár ami megtakarított pénzecske akadt a privátdieneri szük erszényben, meg a dupla fedelű ezüst cilinder óra bánták is meg. Mikor aztán a herceg kiépült súlyos sebéből és megtudta, hogy mi módon és mi áron jutott-ő limonádé- hoz, igazi nagyuri hála jutalmazta a hűséget. Nem bocsájtotta el magától többet azt, aki testével fedezte őt az ellenség előtt, amikor kardja kihullott kezéből s aki nagy volt az ő hűséges lelkében a szenvedések keserves óráiban. Mikor a sárospataki vár urává lett, várnagyává tette a derék embert. Ott ért késő vénséget közszeretet és köztisztességben, ahol nemsokkal élte tul urát. És elődei a pataki várnagyságban, a rég porrá váltak, bizvást körükbe fogadhatták.

Mert az emert igazán nagygyá, igazán nemessé a szíve teszi. Minden egyéb hiuság és füst!

A herceg különben nemcsak sejtette, de tudta, hogy fiában fog magyarrá válni az ő nemzetsége. Sőt akarta is. Ha nem akarja vala könnyen megakadályozhatta volna. Hiszen a successio pénzzé tehető volt. Árán vehetett volna szép lovagbirtokot oda át is. De neveltethette volna gyermekeit akként, hogy lelkük nélkülözze a fajunkhoz való vonzódást. Ha kalksburgi jezsuita páterre bizza a kis herceget azzal az utasítással, hogy az osztrák feudális arisztokracia szellemében és nyelvében nevelje fel, ma bizonyára nem beszélné a magyar nyelvet az anyanyelv tisztaságával és biztonságával, ha tudna is. Aminthogy arisztokraciánk nagy része fertelmes jargont használ Pázmány, Vörösmarthy és Arany nyelve helyett. De meg a kalksburgi páter, noha a legkitűnőbb nevelők közül való is, bizonyára nem a magyar nemzet felfogásához méri történelmünk és irodalmunk tanítását. Ami nélkül pedig ninesen igazi magyar nevelés. Megtömté volna a fejlődő értelmet és fogékony lelket türelmetlen bigotteriával, exclusiv származási és fajgöggel, sőtét osztrák szellemmel s noha egyébként igen derék embert formál is vala belőle, de közéletünkre nézve bizonyára elveszett volna. A lélekidomítás irányítása, a magyar édesanya és annak a derék magyar pap tanításának együttes hatása tették meg a magukét. A többi aztán a Génius dolga. S amint látszik, az sem volt fukar.

A tanítás folyamán merültek fel hébe-hóba apróbb „nehézmények“. Az öreg herceg imitt-amott kissé tulpirosnak találta fiának felfogását bizonyos historikumok fölött. Bajos megérteni idegennek a fiatal szív ama rajongását, amit a hősköltevény lélekriasztó rithmusa ébreszt. Ő pedig idegen volt ott, ahol az ő szemé-fénye már jártas volt — történelmünkben. Egy komor hangulatban elköltött estebéd után meg is intődött Gruska páter, hogy tegyen sordinót a tárogatóra. Ha már muszáj tudni Rákóczi- ról és más csiklandós nevü patrióták- ról, de talán nem muszáj éppen mindent tudni. Némi alkalmi letompítások sürgösen javasoltattak. Gruska páter azonban nem tágitott. Illő reve- renciával fejtegette, hogy a forschrift forschrift a nevelőnek is, nemcsak a katonának. Aztán meg a premontrei professzorok csak egyféleképpen tudják a magyar történelmet, amitől a megbukás veszedelme nélkül eltérni nem lehet. Ő csak úgy taníthat sikeresen, ha a kezét meg nem kötik stb. Az öreg herceg esendes melancholiával intett... Also meinewegen!.. Ich weis wohl, das Sie sind alle sov- nisten! És abba a többesbe aligha belé nem sejtette már az ő édes fiát is.

Adassék tisztelet emlékének. — Fiában magyar emberré vált, még pedig igen derék magyar emberré!

SZTOJKAI

LUGOS SÓS SAVANYUVIZ
rekedtség, köhögés és nátha ellen.
Cukorbetegségnél speciális gyógyszer.
Főraktár Sátoraljauhelyben:
Vilkovszky és Tóth cézgnél,

Polgárm

A város közgy
— Az új po

Sátoralj
viselőtestülete
újbol polgár
vid egyneh
madszor kel
kérdéssel, h
mester? Pá
feltölt kies
akuttá a ba
vesebben ké
nehezedik
hiányzott a
energia, me
annyiunk m
hozzaértéssé
a meredeke
az egyetért
el előlünk.
Andor árva
mestert eme
ez a csütör

S Fark
vén a biz
polgármeste
s igaz mun
a mindann
képviselőtes
munkára s
becsületes
kas Andor
város érde
viselnie an
méltóságát
ros erővel
ruságok: s
képességét
kezetek
minden re
produktivit
telen s m
szinononot
lakosu váro
S ezenközt
s nehezebb
elakadt a
perspektiva
táru élénk
gyon jól m
a polgárm
kellött vet
gármesteri
letesen s
fogja mun
szilárdan
képviselőte
Máskülönb

Részle
vetkezőkbe

(A választás

Dókus
delután 3 ó
közgyűlésre
testület tag
tásoknál s
izgalmas v
közgyűlés
mény kéte
kas Andor
a pályázata
rült a váro
tagjai nagy
szokatlanu
fel a váro
góan, sok
azokat az
zéljövőben
városnak.

Dókus
vakkal üd
jelentette,
len tárgya
Bizalmi fé
mán, Né
márkay Ö
kijelölő t
Matolai E
gyel Mand
Miután a
dül Farka
h. polgár
és a kije
kérvényét
Farkas A
lasztott po
Farkas An

Polgármester választás.

A város közgyűlése. — Egyetlen pályázó.
— Az új polgármester: Farkas Andor.
— dec. 24.

Sátoraljaujhely r. t. város képviselőtestülete csütörtökön délután új polgármestert választott és rövid egyenlő esztendő alatt harmadszor kellett megbirkóznia azzal a kérdéssel, hogy ki legyen a polgármester? Pártvillongások, a fórumra feltölt kicsinyes igyekezetek tették akuttá a bajt és napról-napra keserevesebben kellett éreznünk, hogy ránk nehezedik az élet. A város éléről hiányzott az az állandó s legfőbb energia, mely irányt szabhat a mindannyiunk munkájának és tudatosan, hozzáértéssel segíti át a várost azokon a meredekeken, melyek a jobb időket, az egyetértő s békés fejlődést zárnak el előlünk. A képviselőtestület Farkas Andor árvaszéki ülnököt, h. polgármestert emelte a polgármesteri székbe: ez a csütörtöki közgyűlés eredménye.

S Farkas Andor — megköszönvén a bizalmat — azzal vállalta a polgármesteri tisztet, hogy őszinte s igaz munkása lesz a város élén is a mindannyiunk igyekezteinek. A képviselőtestület bizalma kötelez: munkára s a város érdekeiért való becsületes készségre kötelez és Farkas Andornak férfias akaratokkal s a város érdekeiért hevülve csak, kell viselnie annak az állásnak minden méltóságát és minden terhét. Sokszoros erővel szakadtak ránk a nyomorúságok: a képviselőtestület munkaképességét idegen s illetéktelen igyekezetek aknázták alá, fölbomlott minden rend és megöröklődött minden produktivitás, az adminisztráció tehetetlen s messziről sem áll azon a szinten, melyet egy huszezer lakosú város igényei követelnek meg. S ezenközben az élet egyre nehezebb s nehezebb lesz, minden fejlődésben elakadt a város és sivatag nagyban a perspektíva, mely a ma látószögéből tárul elénk. Farkas Andor tudja nagyon jól mindezt és amikor vállalta a polgármesteri tisztséget, számot kellett vetnie az erejével. Ha a polgármesteri székben őszintén, becsületesen s eredményes akaratokkal fogja munkálni a város javát, sziklaszilárdan áll majd meg mellette a képviselőtestület s a város polgársága. Máskülönben — soha.

Részletes tudósításunkat a következőkben adjuk:

(A választás.)

Dókus Gyula alispán csütörtök délután 3 órára polgármestert választó közgyűlésre hívta össze a képviselőtestület tagjait s amint már a választásoknál szokás, ugyancsak eleven, izgalmas várakozással vágott neki a közgyűlés a nagy aktusnak. Az eredmény kétségtelen volt, egyedül Farkas Andor h. polgármester adta be a pályázatát s így hors concours került a város élére. A képviselőtestület tagjai nagy — s az utóbbi időkben már szokatlanul nagy — számmal jöttek fel a város tanácstermébe és buzgóan, sok érdeklődéssel vitatták meg azokat az esélyeket, melyekkel a közeljövőben kell majd megbirkóznia a városnak.

Dókus Gyula alispán szíves szavakkal üdvözölve a megjelenteket, bejelentette, hogy a közgyűlésnek egyetlen tárgya a polgármesterválasztás. Bizalmi férfiak lettek: Schiller Kálmán, Némethy Bertalan, dr. Nyomarkay Ödön és Iszépy István. A kijelölő bizottságba bevalasztottak: Matolai Etele, Bessenyei István, Lengyel Manó és dr. Reichard Salamon. Miután a polgármesteri állásra egyedül Farkas Andor árvaszéki ülnök, h. polgármester adta be a pályázatát és a kijelölő bizottság a pályázati kérvényét rendben találta, az alispán Farkas Andort egyhangúlag megválasztott polgármesternek jelentette ki. Farkas Andort öttagú küldöttség hívta

meg a közgyűlésbe és az új polgármester Pataky Miklós főjegyző előolvasása mellett nyomban le is tette a hivatali esküt.

Dókus Gyula alispán a képviselőtestület nevében üdvözölte most Farkas Andort. A legszebb bizalmával tisztelte meg — ugymond — a képviselőtestület a polgármestert, amikor a város élére állította és hiszi, reméli, hogy minden tudását, szorgalmát s legjobb igyekezeteit — díszes állásában — a város javára fogja értékesíteni. A polgármester szellemi vezetője a városnak és tőle függ a város szellemi és anyagiakban való előrehaladása. A város érdekeit kell a szíven viselnie és az a feladata, hogy a hivatalában és a hivatalán kívül, minden alkalommal foglalkozzék azokkal a teendővel, amelyek a közjót, a polgárság boldogulását eredményezhetik. Hiszi, hogy az új polgármester minden energiáját s minden tehetségét a városnak fogja szentelni és rá fog szolgálni arra a bizalomra, melyet a képviselőtestület polgármesterré választotta.

Megindultan mondott köszönetet Farkas Andor. Tudja nagyon jól, hogy az a bizalom, melyet a képviselőtestület emelt a polgármesteri székbe, csak egyoldalú. De legfőbb kötelességének tudja, hogy ezt a bizalmat a munkásságával általánosíthassa. Nehéz körülmények között, nehéz időkben vállalkozott a polgármesteri tisztségre és ez az elhatározása azt jelenti, hogy minden erejével, ambícióval, munkabírásával s tudásával teljességével akar dolgozni a város javán. Módot fog nyújtani arra, hogy kifejtse majd a részletes programját a képviselőtestület előtt. Hálás szívvel köszöni a bizalmat és kéri a képviselőtestület, hogy jóindulattal, jóakarattal karolja föl nehéz munkájában s akkor — azt hiszi — elfogadjuk érni a célt: a nyugodt s békés fejlődést.

(Az adminisztráció bajai.)

Most Fejes István kért szót. A polgármester a képviselőtestület bizalmát, jóakarattal pártfogását kérte s mint régi polgár ígéri, hogy támogatni fogja, ha legfőbb kötelességének azokat a szempontokat ismeri majd el, amiket az előző alispán fejtett ki az üdvözlő beszédében. A képviselőtestület osztatlan bizalmához egy ut vezet és ez az adminisztráció egészséges alapon való reorganizációjának az útja. Unos-untalan hallunk híreket arról, hogy az adminisztráció csőd előtt áll s ezeknek a híreknek hallatán, lehetetlen, hogy a szegény-pír ne borítsa el az újhelyi polgár arcát. Arra kéri hát a polgármestert, hogy fordítsa minden figyelmét az adminisztráció bajaira. Álljon mindenki a maga helyén, végezze a legjobb tudása szerint, becsületesen a munkáját s akkor lehetetlen, hogy az adminisztráció ne feleljen meg az igényeknek. Tartson minél gyakrabban vizsgálatot a polgármester és az adminisztráció rendbehozatalának munkáját vigye végig szeretettel, a város érdekeit szolgálva: ezt várja tőle a képviselőtestület.

A polgármesteri hivatal átadására a közgyűlés Matolai Etele elnökelete alatt a képviselőtestület szakbizottságainak elnökeit delegálta.

Végül Dókus Gyula alispán tett egy érdekes bejelentést. A város ügyeit a legutóbb behatóan megvizsgálta és az adminisztráció kerékkötője az, hogy a városnak nincs ügykezelése. Nem lehet a vármegyében jó adminisztráció addig, amíg nincs egyöntetűség. A város pedig csak egy nagy s jelentős szerve a vármegyének és igazodnia kell a vármegye adminisztrációjához. Legközelebb át fog irni a város képviselőtestületéhez, hogy alkossa meg a ügykezelési szabályrendeletet és vázolatlanul fogja azokat a kereteket is, amelyek közt kell megvalósulnia a szabályrendeletnek. Arra kéri a képviselőtestületet, hogy egy fogadja azt az átiratot, mint amit a

város egy régi polgára küld. Módot és eszközöket kell nyújtani az alkalmazottaknak ahhoz, hogy hiven s teljes erejükkel szolgálhassák a város érdekeit, aki pedig erre nem kapható, az vonja le a konzekvenciákat és álljon félre. Addig azonban nem lehet elítélni senkit, míg nem adta a képviselőtestület a kezébe azokat az eszközöket, amelyekkel dolgozhatnak csak sikeresen.

Hatalmas éljenzés fogadta az alispán bejelentését, majd — véget érve a közgyűlés — a város tisztikara üdvözölte szeretetteljes szavakkal az új polgármestert.

A RÖZÖNSÉGHEZ!

A jövő 1911. évi januárral **negyvenkettedik** évfolyamát kezdi meg a **ZEMPLEN**. S az a negyvenegy esztendő, mely elmarad mögöttünk, a közérdekekért való folytonos küzdelem volt. Becsületes elzántsággal, buzgóan tör előre, immár negyvenegy esztendeje a **ZEMPLEN** azon a mesgyén, ami a magyarság diadalmas előrehaladását és a vármegye erkölcsiekben s anyagiakban való gyarapodását jelenti.

Politikai hitvallásai a Zemplén

minden megalkuvás nélkül, energikusan harcol a reális nemzeti politika eszményeiért. A hatvanhetes alap öszinte hiva és cikkeiből becsületes nyíltsággal árad a lelkesedés, mely mindig az első sorokban juttat a Zemplénnek helyet, mikor a köz érdekeiért kell csatáznunk. Minden társadalmi, vármegyei és városi érdek elszánt harcossá talál bennünk és a toll, mely ezeket a hasábkot írja, mindenkoron elől jár az igaz ügyek szolgálatában.

Hűségés krónikása a Zemplén

az eseményeknek s megbízható, színvonalas tudósításokban ad számot mindarról, amikről való értesülésekhöz a nyilvánosság jogot formálhat. Messze távol áll a hasábjainktól minden magánérdek s szentnek tudjuk — az ujjban divatos s az igaz ösvényről letérült újságírás egynemű sablonjai ellenében is — a magánbecsületét. Fokozott becsületes buzgólkodunk a közönség igényeinek kielégítésén és közléseinkkel, melyek mindenkor megbízhatók s a valósághoz hiven, minden torzítás nélkül megírtak, elől kívánunk járni a nyilvánosság informálásában.

S a 42-ik évfolyam jöttével

kérjük továbbra is a közönség jóakarátát. Programot nem adunk: azok maradunk, akik voltunk. Becsületes harcossai a magyar nemzeti érdekeknek, munkásai a vármegye és a város továbbfejlesztésének és feltéve örizzük továbbra is azt az egyetlen értéket, mely becsületet adhat az újságnak: a toll tisztaságát.

A ZEMPLEN előfizetési ára:

Egészévre 10 K. Fél évre 5 K.
Negyed évről 2 kor. 50 fill.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad a Zemplén kiadóhivatala: Sátoraljaujhely, Széchenyi-tér 9. sz. Telefon szám: 42.

Mérlegen ...

Az év végével. — Kulturális előrehaladás. — Sátoraljaujhely iskolái. — dec. 24.

Az év vége, a mérlegek szezonja. Ebből állapítja meg mindenki, hogy mije van, vagy hogy van-e egyáltalán emelkedés, hogy nem hiányokkal zárul-e az esztendő? A város fejlődését jelölő mérleg kétféle tételt tartalmaz: ugy mint gazdaságit és kulturális. És bizony szomorúan tapasztalhatjuk mindkét tételnél a hanyatlást: a legkedvezőbb megvilágításban pedig azt, hogyha visszaesés nincs is, de előre sem jutottunk egy lépéssel sem.

Tény az, hogy a kulturális haladás együtt jár a gazdasági fejlődéssel, sőt ez utóbbi nélkül kulturálisan beszélni sem lehet. Epen azért, amíg néhány igénytelen sorban városunk jelenlegi tanügyi állapotából kiindulva a jövőnek 1—2 tanügyi szükségletét penditem meg, a reális határok közt maradok. Mit ér az, ha szép utazásokat tervezünk a felkelő nap országába, vagy a Provance daltelt vidékére, ha aztán zsebünkbe ütünk s szépen itthon maradunk.

Jóleső érzéssel mondhatjuk, hogy ugy a középiskolai, mint a népiskolai állapotaink kielégítőek. Bár a főgimnáziumunk felekezeti jellegű, ugy külsőségekben, mint az iskola beléletében, annak tanítási és nevelési szellemében az állami iskolai viszonyokat találhatjuk meg, mely egyrésztől abban leli magyarázatát, hogy nagyrésztben az állam a fenntartó, másrésztől az oktatásügy modern s egyben áldásos szellemi semmiféle jellegű iskolát érintetlenül nem hagyhatnak. Felhasználnunk minden ujkori eszközt a nevelés-oktatás céljaira (szemléltetés, tanulmányi kirándulások, helyes irányban vezetett ifjusági könyvtár, testedzés stb. stb.) De a jól indult fejlődés útjának még nem vagyunk a végénél. Főgimnáziumunk még önmagát tökéletesítheti. Cikkem kerete nem engedi, hogy erre kiterjeszkedhessem, majd egy más alkalommal.

(A polgári iskolák.)

Mindkét nembeli ifjuságunk rendelkezik oly iskolával is, mely nem az egyetemi előképzést teszi feladatául, hanem a gyakorlati életre készíti elő őket. A polgári fiúiskola IV. osztályát évről-évre 40—50 tanuló hagyja el s nagy örömmel konstatalhatjuk, hogy ezen — az általános műveltséget megszerzett — ifjak közvetlenül műhelyeinkbe s üzleteinkbe kerülnek s így remélhetjük, hogy már egy évtizeden belül emelkedni fog kereskedőink és iparosaink színvonalára, már pedig az intelligencia a boldogulás melegágya. A város vezetőségének jövőtől már a közeljövőben tisztességes hajlékot kaphat e fontos intézmény. Ez lesz az első komoly lépés a további fejlődéshez.

Mindkét polgári leányiskolánkban meg van már honosítva az új tanterv, mely a gyakorlati irányzatnak hódol. A nőnevelés kérdése azonban még teljesen nincs megoldva. Leányainknak javarésze — kik egyébként csak a szülői tüzhelynél maradván, életpályára nem lépnek — csak 13—14 éves korig vehet részt az iskolai életben. A polgári leányiskolát be kell tétőzni kézimunka tanfolyammal. Ez az állami polgári leányiskola igazgatójának, Gyulay Károlynak régi óta hő törekvése. A 2 éves tanfolyam igen hasznos és szép tantervet tartalmaz és bizonyára igen sok szülő hálával fogadná ennek megvalósítását. A szomszéd Ungvárott ez már rég megvan s nálunk is igen könnyen meglehetne valósítani. A polgári leányiskola igazgatójának indokolt felterjesztése alapján a közoktatásügyi kormány ezt feltétlenül engedélyezi, csak a helyiség kérdése legyen rendezve, amelyre módot — kis jóakarattal — igen könnyen lehetne találni, mert legfeljebb 2 tanteremre van szükség.

(A népiskolák.)

Attérve elemi iskoláinkra, itt is örömmel tapasztalhatjuk, hogy népoktatásunk eme legbőbb, de egyben legfontosabb tagozata igen rendezett viszonyokat mutat fel. Nagy érdeme van ebben az itt székelő kir. tanfelügyelőségnek, élén Beregszászy István kir. tan., tanfelügyelővel, kinek minden törekvése oda irányul, hogy Sátoraljaujhely iskoláira, mint mintaiskolákra lehessen a vármegyében rámutatni. Az állami iskola immár kettős vezetés alatt áll, de a létszám oly nagy, hogy a jövőnek egyik komoly feladata az leend, miszerint egy másik állami iskolai épület is felállítandó városunk egy másik részében

(legcélszerűbbnek tartanám: a gyártelepi részben). Lelkiismeretes tanítóeszközökkel szomorú statisztikát nyújthat arról, hogy hány tanuló nem jár iskolába. Bizony ezek száma oly nagy, hogy bátran meg lehetne velük tölteni egy másik iskolát is.

Ugy az állami, mint felekezeti népiskoláinkban már a tanévben tandíj nélkül vétettek fel a tanulók. Hogy ezt a változást mint bírják elviselni a felekezeti iskolák fenntartói, csak a jövő fogja megmutatni. Nincs kizárva, hogy egyik másik felajánlja majd az államosítást, mely körülmény sem az illető felekezethez, sem a várost nem érintené rosszul. A felekezeti iskolák — különösen, a melyek az államsegélyt igénybe vették — igen közel jutottak az állami iskolákhoz s így az iskola feladása esetén a hit- és vallás tanítását sokkal intenzívebben művelheti a hitközség hitoktatói által, mint a mai állapotban, amidőn a hittanórák száma is a tanterv által szabályozva van. Am erre az lesz a válasz, hogy a felekezeti iskolák a vallás szellemének őrei. Hát bizony mondhatom, hogy ezen elfogadott felfogást napról-napra megcáfolja az élet. Az élet igazságait pedig minnek erősíteni. Részemről csak annyit mondhatok, hogy a sátorlajuhelyi felekezeti iskolák igen kitűnők, azon egyszerű okból, mert azokban jelesebbnél-jelesebb tanítók munkálkodnak. De hogy érdemes működésükkel a felekezeti iskolák csak igen közvetve s igen keveset használnak, kifejtési fölöslegesnek tartom.

Meg kell még azt is említeni, hogy van 2 gyermekkertünk is. Társadalmunk felfogásából kiindulva, azt elengedőnek kell minősíteni, én azonban nem hiszem el, hogy egy 20000 lakosságú várost 2 óvó kielégíthet! Keresnünk kell tehát azon okokat, amelyek a szülőket visszatartják gyermekeiknek az óvóba való küldésétől. Ez oly fontos kérdés, amelynek megoldásával sokáig nem késztünk.

(Ami ninosen.)

Az eddigiekből látható, hogy a már meglévő intézményeknek a hiányok igen nagyarányúak és a jövő fejlődésének mindegyik alá van vetve. De legalább érinteni kell azokat, amelyek egyáltalán nincsenek meg. Ninos pedig elsősorban: szakoktatásunk. Az elsősorban iparos- és kereskedőtanonc iskolák is elsősorban nevelő iskolák és csak igen csekély mértékben szolgálhatják a célt. De hogy is lehet műrajzot, vagy könyvvitelt olyanokkal elsajátíttatni, kik az írás-olvasással is alig vannak tisztában. Az itt egyesereglett tanulóörmegnek elsősorban ismétlődő iskola kellene. Szakiskolába csak olyan tanonc járhat, aki bizonyos minimális közép- vagy polgári iskolai végzettséget, ennek hiányában legalább az elemi iskola VI. osztályának elvégzését tudja igazolni.

A közeljövőben meg kell valószínűsíteni a felső kereskedelmi iskolát. Ez intézménnyel nem csak a kultúra, de a város polgársága közvetve és közvetlenül is nyerne, 100 meg 100 szülő boldogan venné hírül az első kezdő lépést, mely ez intézmény megvalósítása érdekében történni fog. 18 évvel késni nem szabad soká. Az államtól hiába várjuk, csinálja meg hát a város. Helyes tervezettel ugy életbe léptethető, hogy jóformán alig lesz megterhelve vele.

Ha a kereskedelmi iskola megvalósul, a jövőnek egyik főfeladata lesz egy ipariskola felállítása. A közel jövőben vár továbbá megoldásra a felnöttek oktatásának kérdése, a munkás gimnázium megalapításával.

Hogy azonban városunkban az iskolaügy rohamosan emelkedhessék, az anyagi emelkedésen kívül még két fontos dologra van szükség: 1. Hogy a képviselőtestületben legalább 1 tan-

ügyi ember is helyet foglalhasson, ki a város tanügyi politikáját helyes irányban intézhesse. 2. Az ujhelyi pedagógusok — tekintet nélkül az iskola fajára és jellegére — egyesületileg szervezkedjenek. Ez egyesület nem csupán a jövő problémáit lesz hivatva megvitatni, de a jelenért is sokat fog tenni akkor, amidőn az iskolák szellemi munkájának módjait megbeszéli, kapcsolatot keres a nép- és középiskola között, az iskola és szülői ház között, az aktuális nevelés-oktatási kérdéseket megvitatja. Így 70-80 pedagógus kerül össze közös munkára. Ez egyesülésnek még az az eredménye is meg lesz, hogy tanférifiak között a társadalmi érintkezés is meghonosítottatik és mint testület, kifelé az egyesek tekintélyét is emelni fogja. Érdemes gondolkodni ezen a tanügyi embereink.

Kertész Ödön.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

(A megyebizottsági választások.) A vármegye igazoló választmánya legutóbb foglalkozott a megyebizottsági választások ellen beadott felebbezésekkel. Az ujhelyi választás ügyében elrendelte a választmány a vizsgálatot arra nézve, hogy Matolai Étele választási elnök a szavazás folyamata alatt tényleg elhagyta-e a választási helyiséget és visszaérkezéig az egyik bizalmiférfi szedte a szavazó cédulákat? Beszerzi továbbá a választmány a közigazgatási bíróság azon elvi döntését is, mely kimondja, hogy a választási elnök abban a kerületben nem választható, amelyben elnököl. A tállyai és lisszakai választásokat megsemmisítette a választmány, a többi felebbezést azonban elutasította.

(Választás a városnál. Dókus Gyula alispán pályázatot hirdetett a Farkas Andor polgármesterré való megválasztásával megíresedett városi árvászeki ülnöki állásra. — Az állás törzsfizetése 2800 korona s lakbéré 600 korona. A pályázati kérvények folyó hó 29-ig adandók be az alispáni hivatalhoz s a választást aznap délután fogja megejteni a képviselőtestület. Az árvászeki ülnöki állásra eddigi értesüléseink szerint dr. Kerner Győző h. gazdasági tanácsos, dr. Malátsik György ügyvédjelölt és Nagy Andor pénzügyigazgatási tisztviselő pályáznak.

JEGYZETEK A HÉTRŐL.

A következetesség.

A pró história, de jellemző. Egész fotográfiaik vannak benne és megérdemli, hogy iderögzítsük az újságpapírra. Akkor esett meg, amikor Buza Barna még országgyűlési képviselő volt. Az egykoron való követünk a sajtó jóakaratóból lett országos nagysággá, természetesen dolog tehát, hogy amint szóhoz jutott a parlamentben, sietve rugott egyet az újságírókon. S az újságírók haragosan néztek össze s attól kezdve mindig akadt egy-két lap, amely sehogysem akart tudomást venni arról, hogy egy Buza Barna nevű ur is él ebben a hazában. A Nap vezetett ebben a hadjáratban és akárhogyan rázta is az ökleit az osztrák felé Buza Barna benn a parlamentben. A Nap hasábjain egy szó sem esett róla. Még a neve is elsikkadt. Buza Barna nagyon a lelkére vette a dolgot s sürően írta a cikkeket a Felsőmagyarországi Hirlapba, hogy igaz ember, becsületes ember nem veheti kezébe A Napot. Emlékszünk jól egy rovatra is, amelyben Buza Barna egy kalap alá fogta A Napról való mondani-

valóit és ez a rovat ilyenformán festett: A Nap hazugságai.

Es most ne essék hanyat az ember, amikor néhány héttel ezelőtt meg már azt írja Buza Barna, hogy a becsületes, igaz magyar ember csak három lapot olvashat: a Budapestet, a Magyarországot és A Napot. Es olvashatja pedig ezt a három lapot azért, mert ez a három lap híven, becsületesen megállt az álláspontja mellett és ma is az, ami azelőtt volt. Igen ám, de egy-két évvel ezelőtt azt írta Buza Barna, hogy kötelet érdekel mindenki, aki A Napot olvassa. Az embernek muszáj itt meghökkennie és kénytelen meghajolni a következetesség előtt. Akkor halálos bűn volt A Napot olvasni, most meg hazafias erény; s megokolja ezt Buza Barna azzal, hogy A Nap pem változott s ma is az, ami azelőtt volt. Még ezer szerencse, hogy nagyon kevesen vannak, akik készpénznek veszik a Buza Barna tanításait és így nagyon kevesen kénytelenek bibelézni a furcsa problémával: mikor volt igaza Buza Barnának, most vagy két-három évvel ezelőtt?

Az iparostanonok.

Ritkán esik szó lapunk hasábjain az iparostanonokról, de ezuttal alighanem gyakrabban kell majd foglalkoznunk velük. Nem is annyira személynél, mint botrányos, minden jó izlésű embert felháborító magaviseletükkel, melyet az iparostanoniskolából való távozásuk alkalmával esténként tanúsítanak. Iparostanoncaink tudvalevőleg naponként este 6 órától 8 óráig a Petőfi-utcai állami elemi iskolában elemi oktatásban részesülnek. Az iskolában való viselkedésükkel nem kívánunk foglalkozni, de amit ezek az iparos-deákok az iskolán kívül, haza-menet közben művelnek, abba már nemcsak nekünk, nyilvános sajtóorganumnak, de a hatóságoknak is van beleszólása. Minden ember, akit utja a Petőfi-utca vizs- és fültanuja botrányos viselkedésüknek és annak az éktelen lármának és verekedésnek, melyet az iparostanonok egyik része végre visz. Hölgyek nem mehetnek el mellettük arepirulás nélkül, olyan trágár kifejezéseket használnak, sőt a férfiak is szerencsések, hogy ha a dulakodó, késelő suhanék oldalba nem lökik és le nem szorítják a járdáról. Ez az épületes látvány és fülsiketítő láрма mintegy negyedórát tart. Ezen idő alatt legtanácsosabb, ha az, kinek utja arra vezet, kitér a duhajkodó csapatnak és bevárja elvonulását. Hát ezen a botrányos állapoton elvégre is segíteni kell. Ha az iskolán belül nincs mód arra, hogy ezeket az állapotokat megszüntessék, akadályozza meg erélyes fellépésével a rendőrhatalóság. Egy-két rendőr jelenléte és a zajongó, botrányos viselkedésű tanoncok bekisérése elegendő lesz arra, hogy a Petőfi-utca este 8 órakor is rend legyen. Ezért a Petőfi-utca lakói és az arra járók csak hálásak lehetnek majd ilyen, feltétlenül célt érő intézkedésekkel szemben.

A nagy napon.

Tüzesen s azzal az elhatározással, hogy összetöri a munkapártot, ment neki a Buza Barna gárdája a keddi megyegyűlésnek. Szervezetten vonultak hát fel a vármegyeházára és össze-összesugva, szörnűy titokzatosan készítették elő a nagy manővert. Maga Buza Barna állt a hadak élére és összevont szemöldökkel, haragosan osztotta a parancsokat. Az eredményt tudjuk már. Változatlanul jött be a munkapárti liszta és egy törpe kisebbséggé devalvódott a függetlenségi párt. Elvázott maga Buza Barna is és ott maradtak a csatatéren a leghűségesebb gránátosai is. Érdemes, jelentős munkáinak a megyei közéletnek maradtak kisebbségben csak

azért, mert szerencsésük volt és Buza Barna jelölte őket. Ennek a vereségnek minden éle a Buza Barna melle ellen szegződött és az azután önként következett, hogy a vezér magával rántotta a pártját. Az érdemes, munkás közkatónákat, kik nem egyjének vereségét öszintén fájlalja a vármegye.

Es eszünkbe jutottak azok a haragos megállapítások, amelyekkel Buza Barna állt elő a függetlenségi kör erkélyén. Junius elseje volt és ránk barnállott már az alkonyat. A választás eredménye egyre biztosabb vonalakkal alakult ki: Buza Barna megbukott és nagy kevélyen jelentette ki Óapostolsága, hogy a részeg tótok és a nyílt szavazás buktatták meg. Es tessék: most a vármegye törvényhatósága szólaltatta meg az akaratait és a szavazás is titkos volt. Haj, mivé rongyolódott a régi dicsőség és hova lettek ti régi fényességek? Valami ilyesmin mélyáztatott az egyik függetlenségi korifeus, amikor eléje lépett egy munkapárti megyebizottsági tag és gunyolódóan kérdezte meg:

— Hát pajtáskám, a részeg tótok sem voltak itt, a szavazás is titkos volt és mégis megbuktatok. Hogy lehet az?

A függetlenségi korifeus nem felelt semmit, magára kapta a télikabátját és csöndesen, elkényszeredett szótlanúsággal baktatott le a vármegyeháza lépcsőin.

HIREK.

A szent este.

A kereszténység édes romantikája borítja lelkünkre tündérfátyolát. A divinatio szálaiból fonottat, a ragyogót. Elfeledjük a földi lét hitványságait. Hiszen „menyből az angyal” jött le hozzánk, akit a lélek áhitatával, a szív megtisztult, emelkedett érzésével fogadunk. Elmenk, a Lucifer átkos ajándékával, a lelket sorvasztó tagadással terhelt, elborul a fény ama káprázatában, amely a betlehemi istállótól sugárzott ki közel kétezer esztendővel ezelőtt, hogy soha véget ne érjen. Az a hullámgyűrű, amelyet Józus szelid tanai hoztak mozgásba, még nem ért el a népeceán partjaira. De halad feltartóztatlanul. S valahányszor az időtlen időnek zajtalan járása emlékeztetünkbe idézi ama hullámgyűrű kezdetét, a béke és szeretet angyalának szárnyuhogását véljük hallani, legalább egy-két órára. Es ez az egy-két óra tanuja igazi embervoltunknak, amikor a szeretetnek élünk. Mikor örömjünk az, hogy örülni lássunk másokat. Es az örömszerzés, a lelket ringató megnyugvás boldogságát váltja ki. Valóban az örömszerzés ama kultuszán, amelyet a szent este képvisel, még a legridegebb önzésbe merült materialista is felismerheti azt, amit szájalmasan szegény tudásával fel nem ér, hogy emberfeletti ereje legyen. Honnét van az emberfeletti erő? A szeretetből, a környezetességéből, szóval abból, ami az emberbarmot a többi baromtól megkülönböztetve közelebb hozta az Istenhez. Aki a betlehemi jászol szent legendájában fel nem ismeri azt, hogy az isteni csecsemő, aki felnöve a hegyi beszédet tartotta, aki a tékozló fiúról szóló példában foglalt felséges morált hirdette, aki kinyilatkoztatta, hogy „a te hited megtart téged” és hogy „aki nem bűnös, az dobja az első követ”, a szeretet kiapadhatatlan forrása volt s hogy annak a szeretetnek a lelke ihleti meg máig is az embereket, az a karácsony estét a méltó divat szeszélye által felkapott, stilszerű ajándékok adására való alkalomnak fogja tartani. Hej pedig dr. hogy az. — Neki, a tudása korlátot szab a pozitívizmusnak elkeresztelt hitvallásban. Pedig hát ki po

zitivabb az
uzorásnál
szedőnél. v
usnál? És
tették-e ki
vagy a mi
tanítása?
hetett minc
bizonyítja,
vid idő vo
a jövő a m
nait fogja
jeleit már
emberszere
hatalmas
csolni Meg
csarnokábó
rázóit, szen
— hogy u
csodra vá
csak ment
Az a
mely a sze
szí, egy sz
hetetlen
üdvözítő á
örömet ho
sebb poez
lélekek.
gyönyörű
szegény b
üdvözlik.
tündöklő f
Es az üdv
kek öröm
palotába,
az elhagy
is. Sőt az
hogy szen
A sze
valódi tre
A karác
boldogság
gyalok m
Es a szív
let denevé
rekké les
valókká. E
fenségében
alatt ezel
Az ostrom
csony este
és a franc
dítési vor
kis Jézus
hirdető c
vett erőt
tették a g
a kereszt
tük. Egy
vizionoztá
letet” a n
vérengzés
kat érző
este ihlete
tálók a b
amelyek a
Aligha. D
eszme, az
a népek t
lyén van
vezénysz
vad rikolt
el nem ny
jövő bold
igen lass
mivelhogy
tőle az ó
dünk! Az
ladásban
a haladás
Amit ped
értünk, az
szeretet f
Miko
in exelsis
tos éjjeli
végezte le
időgépjén
hogy a
terjedése
Es ez a b
év nemh
de gyerm
tott. Nem
meg a K
szellem s
individual
ségképen
riség sor
hatja át s
kint a ha
Legy
múltó a

Minden valódi doboz 25 darabot tartalmaz.
Minden táblétán rajta van e két szó

Vissza a hamisítványokkal, mert kártékonyak.

Szereti egészségét?

Ki ne tudná, hogy utólréhetetlenül legjobb hashajtó a világhírű

PURGO-BAYER

Minden valódi oboz 25 darabot tartalmaz.
Minden táblétán rajta van e két szó

Vissza a hamisítványokkal, mert kártékonyak.

zitivabb az emberevőnél, vagy az uzsorásnál? A vér is veríték vámszedőnél, vagy a szemforgató farizeusnál? És vajjon ez utóbbiak vetkőztették-e ki az embert baromiségéből vagy a mi urunk és üdvözítőnk szent tanítása? Hogy kevésbé érvényesülhetett mindmai napig, az csak azt bizonyítja, hogy kétezer esztendő rövid idő volt a megváltás művére. De a jövő a mi urunk és üdvözítőnk tanait fogja diadalra juttatni, aminek jeleit már látjuk. A tiéd a jövő szent emberszeretet! Óh mennyi és minő hatalmas kufárt kell még kikorbácsolni Megváltó a te atyád házában csarnokából! Tanaid hamis magyarázói, szent neved cégerül használói — hogy uralkodhassanak — korbácsolodra várnak. Csak mentől előbb, csak mentől sikeresebben.

Az a mély vallásos bűvölet, a mely a szent estét varázslatossá teszi, egy szikrája a szeretet ama mérhetetlen kalóriájának, amelyet az üdvözítő árasztott. Az áldást, békét, örömet hozó kis Jézus a legfelségebb poezise a földöntúli áhihozó léleknek. Az egyetemi emberi eszme gyönyörű incarnatiója. Az elhagyatott szegény kisdédet királyok, bőcssek üdvözlők. Soha nem látott csillag tündöklő fénye árad az istálló fellett. És az üdvözítő kis Jézus, a gyermekek öröme beszáll a gunyhóba és a palotába, menyei öröm fényébe deriti az elhagyatott szegény gyermekeket is. Sőt azokat talán inkább! Mint-hogy szenvednek.

A szent este az isteni béke, a valódi treuga Dei áhitatos időszak. A karácsonyának örülő gyermek boldogságtól ragyogó arcán az anygok mosolya tükröződik vissza. És a szívből kiröppen a sötét gyűlölet denevér szárnyu démona. Emberekké leszünk, Jézus szellemében valók. Ez a nagy érzés megrendítő fenségében jelentkezett Páris falai alatt ezeltt negyven esztendővel. — Az ostromló német katonákból karácsony estéjén kivált egy kis csapat és a francia katonák által védett csődtési vonal közelében rázendített a kis Jézus születése fölötti örömdést hirdető chorálra. Mély megindultság vett erőt a francia vitézekben. Lábbhoz tették a gyilkos fegyvert. Az ember, a keresztény, a felebarát állott előttük. Egy félórával később a franciák viszonzózták az igazi „angyal üdvözlöt” a német ostromvonal előtt. A vérengzésre bedresszirozott fenevadakat érző emberekké tette a szent este ihlete! Valjon tulélték-e a cántálók a borzalmas, emberirtó csatákat, amelyek az isteni békét követték? Aligha. De tulélték őket a felséges eszme, az örök, a halhatatlan. Hogy a népek testvérek. Hogy a lélek mélyén van valami, amit se a harsány vezényszavak, se a harei trombiták vad rikoltása, se az ágyuk bős torka el nem nyomhatnak. Az az eszme a jövő boldogító reménysége. Lassan, igen lassan közeledünk Jézushoz, mivelhogy igen messzire eltávoztattak tőle az ő hamis prófétái. De közeledünk! Az emberiség felé való haladásban már a népek szabják meg a haladás ütemét, nem a császárnak. Amit pedig, mi a népek érdeke alatt értünk, az csak synonymája az ember-szeretetet fogalmi jelzőjének.

Mikor pedig felharsan a „gloria in excelsis deo” a szépséges és áhítatos éjjeli misén, jelölje hogy 1910-szer végezte lengéseit a mulandóság nagy időgépjének ingája, jusson eszünkbe, hogy a jézusi eszme, a szeretet elterjedése ma is gyermekkorát éli még. És ez a biztató. Hogy a közel kétezer év nemhogy elaggottá nem tette, de gyermekies üdeségének sem árthatott. Nem az egyes embereket szólítja meg a Krisztusi eszme. A keresztény szellem sem képes megküzdeni az individualizmussal, mint amely terhelt-ségekben való öröksége. De az emberiség sorsát irányító intézményeket hatja át s azokban alakul ki lassankint a haladás biztos faktorává.

Legyen pedig a mi szent esténk méltó a jó emberhez. Lelket meg-

nyugtató, szívet vidámító, elmét világosító. Adassék mindenkinek örülni a mások örömen. Mindezekre pedig borítsa tündéri fátyolat az ő kereszténység édes romantikája.

Lapunk legközelebbi, ez év utolsó száma szombaton, folyó hó 31-én jelenik meg.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter **Mard György** homonnai járásbírói díjnokat a királyhelmezi kir. járásbíróhoz irnokká kinevezte.

— **Uj évi gratulációk megváltása** címén újabb a következő adományokat tettük: Kovács Károly vasuti vendéglős 5 kor., Szánky Nándor 4 kor., Vass József 3 kor. Eddigi gyűjtésünk 22 kor.

— **Az elmebeteg karácsonyfájára** Kovács Károly vasuti vendéglős öt koronát küldött hozzánk, mely összeget átszolgáltattuk az „Erzsébet” közkörház elmeosztályának.

— **Országos vásár.** A karácsonyi országos vásár f. hó 22-én tartott meg Sátoraljaúj helyben. Máskor ez a vásár a legnépesebb és legforgalmasabb az év valamennyi vásárjai között, ez idén ez is, mint a többi országos vásárok, dacára a kedvező időjárásnak, csekély forgalmu és meglehetősen néptelen volt. Kinálat volt, de hiányzott a kereslet. Bent a városban a kereskedők és iparosok a szó legszorosabb értelmében rossz vásárt csináltak. Még a hecskei állatvásár sem volt valami nagyon forgalmas. Lovakat és ökröket közepes számmal, tehenet és sertéseket pedig nagyon csekély számmal hajtottak fel. — A szarvasmarhák és sertések rendkívül magas árakon kelték el, míg a lovak valamivel olcsóbban, de a rendesnél drágábban. A délutáni órákban az országos vásárnak már vége volt. Ez a vásár különben egy kis szenzációt is hozott Ujhelynek, amennyiben az éj folyamán — ami már régen nem történt meg — két betörést követtek el azok a bizonyos ismeretlen tettesek. Erről más cím alatt hozunk tudósítást hírvivatunkban.

— **Eljegyzés.** **Werner Henrik** kereskedő, **Werner Miksa** üzletvezetőnek fia, holnap folyó hó 25-én tartja eljegyzését Hajduszoboszlón **Reich Sámuel** kereskedő és neje **Werner Róza** leányával: **Irmuskával**.

— **Az Izr. Nőegylet hangversenye.** A nőegylet választmánya f. hó 21-iki értekezletén **Dr. Rosenthal Sándorné** egy. elnökő indítványára elhatározta, hogy az egyleti pénztár gyarapítására 1911. január hó 21-én a városi színházban hirneves művészek közreműködésével, táncal egybekötött hangversenyt rendez. Az elnökség már teljes ambícióval hozzá fogott az estély rendezéséhez. Híratkozásba lépett a szereplőkkel, kiknek neveit már legközelebb hozzuk. A vezetőség ezen ténykedésével ismételtlen tanujelét adja dicseretes munkásságának és azon igyekezeteinek, hogy az egyletet anyagilag és erkölcsileg emelje. Részünkről a legmelegebben ajánljuk a tervezett estét a közönség szives figyelmébe.

— **Szilveszter éjjel.** A „Máv. alkalmazottak köre” a helybeni állomás I. és II. osztálya éttermében f. hó 31-én szilveszter estét rendez, melyre a n. é. közönség ez uton is meghívatik. Az est folyamán egy fel-díszített új évi malac fog kisorsol-tatni akképen, hogy minden személy-jegy mellé 1 drb., családjegy mellé 2 drb. sorsjegy f og teljesen ingyen adatni Személyjegy 2 kor., csaljegy 4 korona.

— **Félmillió birtokvásárlás.** **Dr. Fuchs Emil**, a „Királyhelmezi gazdasági és kereskedelmi bank” vezérigazgatója e napokban írta alá a szerződést, melylyel a pénztintézet **Dobay Lajos nagygyéresi birtokait ötszáz ezer koronáért megvásárolta.** A közhasznu közgazdasági tevékenységet kifejtő bank a kitűnő földeket

parcellázási célokra vásárolta meg, ami nagy örömet okozott Géres és a szomszédos községek földéhes népe soraiban.

— **Betörők a kisállomáson.** Folyó hó 22-éről 23-ára menő éjjel a gyártelepi vasuti állomás pénztár helyisé-gébe betörtek és az előtte való esti bevételt, a jegyek eladásából befolyt összeget ellopták. A betörést — a mint azt a rendőrség megállapította — fél 2 órától fél 4 óra közötti időben követték el. A tettes vagy tettesek az új vasuti állomási épület peronjáról jutottak a pénztár-helyiségbe, melyhez egy üveges ajtó vezet. Ennek az ajtónak a zárját törték fel és a szobában fölfeszítették azt a kis asztalfiókot, melyben a jegyek eladási árát tartják. Ez az összeg, a mint azt az eladott jegyekből megállapították, 180 korona 30 fillér volt, a többi pénz, mely ugyanabban az asztalban, egy másik fiókban volt elhelyezve, érintetlenül maradt. Az ellopt pénzről 90 kor. 20 és 10 koronásokban volt, a többi pénz 5, 2 és 1 koronás ezüst pénzekből állott. Az ajtó feltöréséből származó darabokat, valamint a pénzt tartalmazó fatálkákat az állomási épület mellett, a Ronyva közelében találták elszórva. Ebből következettik, hogy a tettesek a Ronyva mentén haladva, a néhány lépésnyire eső országútra jutottak, a honnan valószínűleg betértek a városba. A rendőrség a legszelesebb körben megindította a nyomozást.

— **Feltört bolthelyiség.** Tegnapelőttől tegnapra virradó éjjel özv. **Weisz Sámuelné Árpád-utcai 46. sz.** házban levő bolthelyiségét ismeretlen tettesek feltörték és mintegy 200 kor. értékű árut elloptak. Ilyen vakmerőséggel végrehajtott betörés és lopás ügyében már régen nem nyomozott rendőrségünk. A tettesek a jelek után itélve, szekerem szállították el a lopott holmikát és hogy nem végeztek csekély munkát, igazolja az is, hogy zsákszámba vitték el az üzletből a lisztet. A liszten kívül 2 süveg cukrot, 15 kiló cukorport, 10 kiló kockacukrot, 10 kiló mazsolaszőlőt és 79 korona értékű dohányneműket hordtak el és az Árpád-utca szögletén álló szekeren elszállították. A betörőtolvajok minden valószínűség szerint vidékiek lehetnek és a lopott tárgyakból itélve alaposan berendezkedtek az ünnepekre. A tettesek itten a boltajtó redőnyét nyitották meg és így jutottak a bolthelyiségbe. Kézrekerítésük iránt a rendőrséggel együtt a csendőrség is intézkedett.

— **A nők rendszerint nem törődnek az emésztéssel és bélműködésük** rendben tartásával és mikor ennek következtében már sokat szenvednek gyomor bajokban és hosszantartó székrekedésben, valami haszontalan és gyakran ártalmas pirulákkal akarnak magukon segíteni. Aki már sokféle hashajtószert használt, nem talál elég dicserő szót a valódi **Ferenc József-késérűvize**, oly annyira felette áll e természet-teremtette gyógyviz az általában használatos hashajtószereknek. Ezt tapasztalta dr. Lefèvre amerikai orvos is, mikor egy érdekes esetből kifolyólag következkben számolt be: „A természetes **Ferenc József-késérűvize** egy áldott állapotban levő asszony eldugulásánál csodaképpen hatott. Rögtön megszüntette a hányást és a belső szerveket az egész terhesség alatt rendes állapotban tartotta.” Aki nem bírja az igazi **Ferenc József-késérűvize** a gyógyszerésznél vagy fűszeresnél beszerezni, az rendelje meg levelezőlapon közvetlenül a **Ferenc József források** szétküldési igazgatóságánál, Budapesten.

Szegő Sándor divatruházának ezidei karácsonyi vásárja nagy szenzációt kelt, mert az összes raktáron lévő női felöltők, bluzok, aljak, kosztümök, pongyolák, leánykarubák és az összes szőrmeárk mélyen áron alul lesznek kiárusítva. Igen alkalmas karácsonyi meglepetések.

DUNKY FIVÉREK

cs. és királyi udvari fényképészek tisztelettel kérik a nagyrabecslült megrendelőket, hogy a karácsonyi ünnepekre szánt fénykép nagytítások és festmények elkészítésével már most sziveskedjenek b. látogatásukkal megtisztelni, hogy több gondot fordíthassunk a képek művészi kidolgozására.

— **Hazai ipar hódítása.** Minden malomtulajdonos, gazda, nagy és kisiparos tisztában van azzal, hogy üzleti érdekének első feltétele a kifogástalanul és legolcsóbban az az legkevesebb üzemköltséggel működő hajtógép. Silány gépek beszerzése már nem egy szépen induló vállalat romlását idézte elő. Örömmel üdvözölhetjük a Brunn-Königsfeldi gépgyárnak azon szándékát, hogy a legközelebb motorjainak gyártására Magyarországon nagyszabásu gyárat épít. — A Brunn-Königsfeldi 1—600 lóerejű motorok, mint a legszolidabb és leggazdaságosabb dolgozó gépek, Magyarországon kitűnő hírnévnek örvendenek. A fentemlített hazai gyár létesítése a cég agilis vezérképviselőjének, **Abele Emilnek** Budapest, V. Váci-ut 14. köszönhető.

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványviz.

Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál huygkó és fővényképződés-nél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásának bizonyult. Orvosilag ajánlva.

Főraktár: **Behyna Testvérek** cégnél Sátoraljaúj hely.

SZÍNHÁZ, ZENE.

A színházi hét. Vasárnap délután: Tatarjárás, este: Kereszt jelében (ujdonság), hétfőn délután: Obsitos, este: Göre Gábor Budapest (ujdonság), kedden: Balkáni hercegnő (operett-ujdonság), szerdán: Csakó és Kalap (ujdonság), csütörtökön: Kis cukros kerül színre.

** Sasfiók. Rostand csudásan szép, megvesztegető varázsu L'aiglonja csütörtökön került színre. — Csupa könnyes, megindult ragyogás ez a darab és ahogy megelevenedik — vértelenül, sápadtan — előttünk a reichstadi herceg lányosan finom arca, beleszikráznak a tekintetünkbe a nagy történelmi fényességek. Egy himnusz — rajongó szavu, mámoros himnusz — ez a darab Napoleonról és amint sorvad és hánykódik erőtlennül annak a legendás embernek az árnyékában a kis sasfiók, lehetetlen, hogy ne szöjkék köny a szemünkbe. És a **Markovits Margit** reichstadi hercege komoly, sok becsavágygal megötvözött alakítás volt: színvonalat s értékeket adott ott, ahol a Napoleon lelke tör ki a sasfiók beteg, szük melle mögül. De a tépelődésiben és az ellágyulásában ismét csak azok a modorosságok jegecsődtek ki, melyekkel egyébként olyan bravurosan szólaltatta meg — egyik-másik estén — a hisztériás, szenvedő asszony típusát. Szivesen, szeretettel fogadta a közönség és felvonások végeztével sokszor tapsolta a függöny elé. Erőtlen, egészséges Flambeau volt **Ernyey János** és komolyan, frappánsul hatott a **Szöts András** Metternichje. A többiek is mind sikerrel s buzgóan illeszkedtek bele az együttesbe, mely ezuttal becsületesen megállta a helyét.

** Két operett. Szerdán este **Kacsóh Pongrács** Bakonyi diadalmas s minden ízében klasszikus becsü dalos játéka: A János vitéz volt műsoron. Feledi Boriska, Solti Vilma, Fátly Hedvig, Székely Gyula játszották a főbb szerepeket és az alakításuk adták meg az est sikerét. — Pénteken az Obsitos került színre: a szereposztás és a siker a régi volt.

IRODALOM.

Juhász Jenő versei.

Komoly irodalmi praetenziókkal s címvonallas, sokatigéző értékeket szólaltatva meg, hagyta el e napokban a sajtót dr. Juhász Jenő verseskönyve. Egy derűs, harmonikus lélek szólal meg azokban a finom metszetű versekben és tiszta, kedves poezis az, amit Juhász Jenő az írásaiban ad. A verseskönyvet a fővárosi sajtó osztatlan elismeréssel fogadta. A Nyugat legutóbbi számában Lesznai Anna következőképpen irt Juhász Jenő verseiről:

Egy kis gyengeségnek a jele, ha nem leli helyét az ember. Hiába, az erőt az emberekkel vagy legalább is egyes eszmecsoportokkal való szívós összetartozás érzése adja. Ha egy jóféle lelkű valaki nem tud választani a sok ut közül, mert ennek is, annak is szeretné a virágát — s el kívánná kerülni minden zökkenését — ez egy kis gyengeséget és sok finom bánatot jelent. Nagyon szép, igaz versek válnak ki, gyöngésséggé nemesült gyöngésségből. Juhász versei igen egyszerű szavakkal érzetik meg néha azt, ami azért költszet és igaz mese — mert valobb mindennél — és néven nem lehet nevezni még sem... „Te gyönyörű, te gyönyörűnél másabb”, így szólítják Juhász versei... „Asszonyvárás”, „Miért”, „De szépek vagytok”, „De szeretnék” kiváló szép versek. Igen sok helyt kivirítanak a versekből a jól megformált meglátások, színes sorok, így ragyog hajnalra befutotta falon a kuszó rózsza bibor indája.

Régi nóták ritmusa egyszerűen, friss életre kapva esendül. — A kötet legkevésbé jó versei is kedvesek. — Legfőbb hibájuk, hogy néha túl csinosak, egy-egy banális szó téved beléjük a nótá kedvéért. Gyakran tulságosan szókimondók...

De ezek fiatal, bergengóciái tévedések, melyekért busásan kárpótol ezekben a versekben a mindenütt fakadó őszinte szépség. Kedves és ügyes rajzokkal szépítette, simogatta könyvét a szerző, nagy szeretettel, mint régenre ájtatos barátok Máriának szentelt imádságos könyvük lapját. Így íródott meg, gyerekkori meglátásokból és emlékekből, még be nem tellett muzsikás jövőből ez a bergengóciái verseskönyv. Minek is írjon és érezzen mindent egymaga, a maga módján, ez a füstös, csuf, kissé jargonos Budapest!

A Budapesti Hírlap a következőkben kommentálta a verseskönyv megjelentét:

Kedves poétai tehetséget hozott magával az irodalmi pályára Juhász Jenő. Most, hogy *Az én kertemből* címen egy kötet verssel lép a nyilvánosság elé, azok, akik az új ember e munkáját figyelmükre méltatják, bizonyára érdeklődéssel fognak nézni további működése elé. Sok szép erénye van. Az egyik és nem utolsó erénye a szép, színes, kifejező nyelv, mely szinte megvesztegető módon megnyerő. Képei, színei üdék. Gondolatban sem szegény, tárgyaiban, bár olykor merész, eléggé szerencsés és hangja közvetlen. Általában már az első költeményei olvastára érezzük, hogy uralkodik a formán és tárgyán. Verselése ritkán zökken; a pongyolaság csak annyiban kísért könyvében, amennyiben fiatal poéta dolgában az szinte elmaradhatatlan. A könyv kedvező ígéret a jövő számára, de amit most nyújt, azt is érdemes elolvasni. A kötetben illusztráció is van.

A kötet egyik kedves, hangulatos versét mai számunk tárca rovatában adjuk.

High Life címmel egy igen érdekes 162 oldalra terjedő könyvet irt Zsoldos Benő zombori kir. aljárásbíró,

ki mint földink s Zemplén volt dolgozó társa sok érdekes cikke révén ismerős olvasóközönségünk előtt is. A könyv tulajdonképpen egy gyűjtemény azokból a nagyobbára kultúrléteket tárgyu feljegyzésekből, melyeket alkalomadtán — a száraz hivatali aktasomók mindennapos nyögését lele-rázva — a szerző már a fővárosi időszaki sajtóban is közrebocsájtott. A kultur törtérelki főszereplői egytől-egyik nők — és pedig az „upper ten thousand” világából. Hosszabb, rövidebb skizsek ezek — valójában tükör képei magának a — nőnek erényeivel és fogyatkozásaival egyaránt. Nem nélkülözhetik a jelentőséget és aktualitást ma a feminizmus virágkorában. Egyedüli kuforrása e kötet, inkább belletrisztikus, mint tudományos izü részleteinek a memoárookban és biográfiákban oly gazdag angol irodalom. A szerző e könyvet különösen a nők figyelmébe és pártfogásába ajánlja. Megrendelhető a szerzőnél.

A „Vasárnapi Ujság” karácsonyi számával együtt kapják az előfizetők a karácsonyi albumot, mely fényes pompájú kiállításban, legjelesebb íróink egész sorának szépirodalmi munkáival, művészi illusztrációk nagy gazdaságával és négy gyönyörű színes képmelléklettel jelent meg. Ezt az albumot megkapják az újévkor belépő új előfizetők is. A rendes karácsonyi szám is a szokottnál gazdagabb tartalommal jelent meg. Cím-képül Luini elragadó Madonna-képet, a Szépművészeti Múzeum egyik díszét közli: ezenkívül képeiben bemutatja Názárethet, a különböző fényő fajtákat, a színházak újdonságait: az Elektrát és a Szent ligetet (Alexander Bernát színházi cikkével), fényképeket Pásztor Árpád világörüli utjáról stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 4 kor., a „Világkrónika”-val együtt 4 kor. 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a Képes Néplap a legolesőbb újság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

KÖZGAZDASÁG.

Földbérlo szövetkezetek.

A hegyvidéki kirendeltség akciója. — A kivándorlás ellen. — Zemplénmegye érdekei. — dec. 24.

A földmivelésügyi m. kir. minisztérium hegyvidéki kirendeltsége az északi keleti vármegyékben már évek óta a népölét egyik legfontosabb előmozdítójának tekintti a földbérlo szövetkezetek alakítását, mint olyanokat, melyek a nép földéhségét kielégíteni s azt a kivándorlástól visszatartani elsősorban hivatottak.

A kirendeltség nemrég széles körre terjedő akciót indított a földbérlo szövetkezetek szervezése tárgyában, bevonní óhajtván abba Zemplénvármegyét is, e célból terjedelmes felhívást bocsátott ki. E felhívás, mely világos képet nyújt az egész ügyről, megérdemelte vármegyénk azon vezető férfainak figyelmét, kiknek főként a felvidéken olyan tekintélyük van a köznép előtt, hogy e tekintély erejével ók a haza javának rendkívül nagy szolgálatot tehetnek. — A körjegyző urak is igen hathatós eredményeket vívhatnak ki e nemes ügy felkarolásával. Lelkészeink és tanítóink széleskörű fáradozását — az ő nemes ambíciójukat ismerve — előre is biztosra vesszük.

A földbérlo szövettség célja, hogy beiratkozott tagjait, akiknek tulajdon földjük nincs, mert csakis ilyenek lehetnek tagjai, földhöz juttassa. Telkes gazdák fiaí is beléphetnek, mert az apai vagyont így nem kell időelőtt eldarabolni s a fiatal gazda kultiválhatja addig a bérletet, míg ott a helyes gazdasági elvekkel megismerkedve majd örökségét átveszi.

Kétségtelenül igaz, hogy számos nagybirtok kész örömmel adná, sőt adta volna mér régebben uradalmait a kisgazdák bérletébe, ha az az akadály nincs, hogy a birtokosnak 2—300 bérllével kelljen veszdőnie. Erre nem voltak hajlandók a nagybirtokosok, de amint a falu népét, mely bérll szövetkezetet képezve egy ember képviseli a birtokos előtt: akkor egészen más a helyzet s a föld szerzés akadályá el van hárítva.

Földbérlo szövetkezetek alakításánál a bérlet nagyságához és a tagok számához aránylag megállapítják az egy-egy üzletrésznek kat. holdak szerinti kiterjedését és az üzletrész után fizetendő összeget, amelyek fél-évenként előre fizetendők. Ha pl. egy 6 éves bérletnél egy üzletrész 3 kat. holdból áll és ez pénzben 360 kor., akkor fél-évenként tehát a bérll 30 koronát fizet. A szövettség egy-egy tagja több üzletrészt is jegyezhet. Az egész ügylet oly egyszerű, oly világos és annyira kizár minden egyéni károsodhatást, hogy jóakarattal, egyetértéssel egy írástudó s az elszámolást teljesíteni képes értelmes gazdaember egész vidéket tehet boldoggá; mert az ilyen kisebb bérll szövetkezeteknek az az erkölcsnemesítő hatásuk, hogy a munkás ember és családjának minden tagja ott tölti idejét hasznos munkával a bérllt kiszagdaságon, amely bőven megfizeti a munkás-kéz fáradságát s csak arra fogja a családokat ösztönözni, hogy az első kis bérlet után a második ciklusban már nagyobb területhez juthasson.

A földhöz való ragaszkodás a földnek, a hazának szeretete, de az anyagi boldogulásnak is előmozdítója. Ápolni kell ezt az érzést népünkben, elő kell segíteni minden vidéken a földbérlo szövetkezetek alakulását. — Nagy szolgálat lesz ez a hazának, értékesül bent a föld és szaporodnak terményei, míg a kivándorlás rohamosan apad az ilyen intézmények hatása alatt. Nagy elismerés illeti a hegyvidéki kirendeltséget e népmentő munkáért. Ahol szövetkezetet kívánnak alakítani, készséggel ad felvilágosítást s vezeti az akciót a kirendeltség irodája Munkáson. Ide kell fordulni részletes felvilágosításokért.

APRÓ REGÉNYEK.

A legszebb emlék.

— Mégis, sürgettem, mégis melyik a legszebb az összes emlékei között? Az asszony hátravetette bájos, hervadt fejét, kék szemének meleg tekintete lágyan vészelt el a levegőben és szép, vékony ajkai körül finom mosoly csillogott.

— A legszebb, mondta a legszebb... Nem a loodoni opera, nem a császári kitüntetés, nem Ysard, a világ első hegedűse, akivel örültem szerettük egymást.

— Hát mi? Hát melyik?

*
... Ez így történt. Mikor itthon voltam, elhihtak vidékre vendégszerepelt. Nagyváradon élekeltem néhány operát és éjjel indultam haza. A vonaton nem volt hálókocsi. Pénzt adtam a kalauznak és azt mondtam, adjon nekem külön fülkét, mert aludni akarok Budapestig. Lihegve jött vissza. Külön fülkét, mondta, nem adhat, hanem van egy fülke, amelyben csak másodmagammal leszek. Az egyik pamlag az enyém, alhatom rajta.

A hordár berakta a holmimat, a kalauz kinyitotta az ajtót és beléptem. Félhomály volt. A lámpát eltakarták az ernyők és alig láttam. A kalauz behuzta az ajtót, ráfordította a zárat. Ketten voltunk. Leültem. Néztam az utitársamat. Karcu, szöke ember; az arcát nem láttam, mert befelé fordulva aludt. A feje nemes formájú, szép fej volt. A vonat elindult és belerontott az éjszakába. Az utitársam ekkor felriadt. Álmosan emelte fel a fejét és észrevette, hogy nincs többé egyedül. Meglepetve

nézett rám; nem értette, hogyan kerültem ide. Azután a holmimra nézett és látta, hogy egyszerűen én is utazom. A kabátját összehuzta, felugrott fektéből, leült, valami bocsánatkérést mormogott és hátrahajította a fejét. Mosolyogtam rajta. Tulságosan udvarias ember. Meg akartam nyugtatni, hogy fekdüjk le bátran, én is mindjárt végigdőlök a pamlagon. Szólni akartam, de a torkomon akadt a szó. Az én udvarias utitársam figyelő szemmel nézett rám öt másodpercig, végigfuttatta rajtam a tekintetét és lehunyta a szemét. Elaludt. Egyszerűen elaludt. Közömbösen, mélyen, egy félperc alatt mélyen elaludt.

Nem tudtam, az ámulásom, vagy a dühöm nagyobb-e. Nem szeretem, ha utazásokon akárki is tolakodóan udvarias, vagy tolakodóan bámul, de ahhoz mégis hozzászóltam, hogy a megjelenésemnek van egy bizonyos hatása. Hiába, ez jól esik. Most pedig alszik ez az ember. Alszik. Öt másodpercig nézett és ezzel végzett velem. Olyan közömbösen alszik, mintha egy kánok szállt volna be hozzá. Hát mi vagyok én? Bát a termetem, a szöke hajam, az arcom, a ruhám szabása, a parfümöm olyan, hogy mindezt egy közömbös végignézéssel el lehet intézni és utána nyugodtan lehet aludni?

Fel voltam háborodva. Jól megnéztem az emberemet. Fiatal: félig gyerek, huszonkét éves lehetett. Karcu. Izmos. Arisztokratikusan sötétszöke. Az arcüre üde, mint egy lányé, de napsütötte, szellő acélozta. A feje egy tiszta szépségű, nemes, erős és mégis lágy vonalú, finom fej, olyan, mint egy fiatal királyfié. És a szája, ez a száj csodaszép volt. Piros, sugárzóan meleg, tinoman és tisztán rajzolt, hajlékony vonalú száj, amilyent a görögök szobrain lehet csak látni. Ki lehet ez a fiu? Hová megy? Honnan tön, kicsoda fiatal herceg ez, milyen ifju királyfi, az életnek milyen boldog arisztokratája? Ki ez? Tudni akarom. Nézzem rám és szóljon hozzám.

Aludt. Mélyen, csendesen, gyerekálommal aludt. Megpróbáltam én is aludni. Nem tudtam. Fel kellett kelnem és öt kellett nézmem mindig, ezt az erős, csodaszép alvó fiut. Mért nem ébred fel? Mért nem néz rám?

Lázassá tett a türelmetlenség. Megpróbálkoztam azzal, hogy felébresztem. Köhögtem, zajt ütöttem a kékításkámmal. Kinyitottam a parfümös flaconomat, hátha ez az erős illat felébreszti. Nem. Aludt, aludt, aludt.

Sirni lett volna kedvem, vagy ösztörni valamit, vagy megkínözni valakit. De nem volt ott senki, csak mi ketten, a vonat robogott, én néztem őt, ő pedig aludt.

Hiába próbáltam én is aludni, nem lehetett. Lefeküdtem és újra felugrottam. Előre hajoltam és néztem ennek az alvó fiúnak a nyugodt, szép arcába. Odahajoltam egészen hozzá. Alszik, nyugodtan alszik. Kétségbeejtett az, hogy az akaratom, a vágyam, a dühöm tehetetlenül áll meg egy mély álom előtt. Odahajoltam hozzá, összeszorítottam az öklömet, ott volt előttem a szája, ez a sugárzóan szép száj, egyre közelebb hajoltam hozzá és megcsókoltam. Futó, siető, hirtelen, de forró csók volt ez, végigégett rajtam a tüze. De a rémület is végigáradt bennem. Micsoda örültségeket csinállok, istenem? Én vagyok az, Európa első énekesnője, aki itt bolondságokat csinállok egy ismeretlen szöke fiu kedvéért?

Az utitársam megmozdult. A csók felébresztette. Én visszaugrottam a helyemre, hátradőltem és tettem az alvást. A szemem szögletéből figyeltem a fiut. Kinyitotta a szemét s az öklével dörzsölte meg, mint valami durcás, álmos gyerek. Azután rám nézett. Végignézett tetőtől talpig éles, kutató, pillantással. Azután elfordította a szemét és zavartan nézegetett körül. Nem tudta mi történt vele. Nem tudta, almodott-e egy csókról, vagy valóban kapott egy esókot. Felém hajolt. Én mélyen lehunytam a szememet. Éreztem, mint közeledik hozzám a feje, mint vizsgálg végig a szemé és ketségbeesetten adtam az alvót.

Erre küség. A fiu felnyitotta. Ujra alszik voltam ha hogy én r bös lehet godtan to hozzá. Sz cát, a leh ajkak ezek és megcsó nom. De pattantam mélyen a ban vissz ne lassan fiu arcán elégedette a nyomor csapott en Hátra lagra és k A fiu mo aggódva aludtam, lamit ten zám, ére ajkamon, a helyére mozdultar Vártu a bimböz áradt el Olyanok kos, ártatl gyermekcs kolódzva, jelentene, nesedett, éjszaka. A tak eszen joltam a tékosan már aludt A fiu mozdult. Nem ront ennek az játéknak a elfogadta meretlen, voltam ak szony kir koltam. A tölem egy fiatal ister Játék mondhatu mig a v város felé robogó é rálya és Elett meg egym álom rov szemérmes Egy brutá varta a fir szó gyerm De jó redni. Ké Felállottun egymás fe kedett és tan, tüzes veszetten Késöt ki vagyok a szerelen Egy fiatal rálya volt. koltam én annak az mámorát, meg nem a legédes a legszebl

A SZE

Lapun nek és m ononyi ün Doktor tézkedik, ug X-y. Sár Lantos H szécs. Hál

Felelős sz Pómi Helyettes Laptul

Erre különben alig is volt már szükség. A fiu visszahuzódott, leült és mire felnyitottam a szememet, újra aludt. Ujra alszik. Kétségbe voltam esve, fel voltam háborodva. Hát az a feltevés, hogy én megcsókoltam, olyan közömbös lehet valakinek, hogy utána nyugodtan tovább alszik? Közel hajoltam hozzá. Szikrázó dühvel néztem az arcát, a lehunytt szeméit, az ajkát, milyen ajkak ezek, istenem, odahajoltam hozzá és megcsókoltam. Meg kellett csókolnom. De utána villámgyorsan visszapattantam a helyemre, hogy adjam a mélyen alvót. Nem ugorhattam azonban vissza olyan gyorsan, hogy meg ne lássam azt a mosolygást, amely a fiu arcán ragyogott. Csendesen, megelégedetten, ragyogóan mosolygott. Oh, a nyomorult, hiszen nem is aludt; becsapott engem, megcsalt.

Hátraszorítottam a fejemet a pamlagra és kétségbeesetten adtam az alvót. A fiu mosolyogva hajolt előre, azután aggódva állott meg. Olyan görcsösen aludtam, hogy nem tudja, merjen-e valamit tenni. Mégis mert. Odahajolt hozzám, éreztem a lágy, meleg ajkát az ajkamon, megcsókolt és visszahuzódott a helyére. Most ő adta az alvót. Megmozdultam. Lehunyta a szempilláit.

Vártunk. Ebben a várakozásban a bimbózó, friss tavasznak az illata áradt el a füledt levegőjü kocsiban. Olyanok voltunk, mint két játszó, pajkos, ártatlan és szemérmes gyerek, akik gyermekcsókot váltanak, pirulva, titkolódzva, anélkül, hogy a csók mást is jelentene, mint éppen csókot. Megszínesedett, kivirult, illatos lett a füledt éjszaka. A gyermekkori játékaim jutottak eszembe a Kékes-hegyen, odahajoltam a fiuhoz és lopva, gyorsan, játékosan megcsókoltam. Rögtön utána már aludtam.

A fiu várt egy percig, azután megmozdult. Hozzám hajolt és megcsókolt. Nem rontotta el brutális felébredéssel ennek az együgyű, de végtelenül édes játéknak a varázsát, adta az alvót és elfogadta a játékot úgy, amint egy ismeretlen, szőke asszony — ugy-e szép voltam akkor? — amint egy szép asszony kínálta neki. Aludt. En felcsókoltam. Aztán én aludtam és ő lopott fölém egy csókot. Szép volt, mint egy fiatal isten, ez a fiu...

Játék volt, ostoba játék. De kimondhatatlanul széppé tette az éjszakát, míg a vonat rohogott a zajos, nagy város felé. Két ember találkozott itt a robogó éjszakában, az életnek két királya és egy királyi játékot játszanak. Eltelt az éjszaka. Nem is néztünk még egymás szemébe. Minden csók az álom rovására íródott eddig. Csupa szemérmes, lopott, játékos volt eddig. Egy brutális mozdulat meg nem zavarta a finomságát egyiknek sem. Játékos gyermekek csókoltak egymást.

De jött Budapest. Fel kellett ébredni. Készülni kellett a kiszállásra. Felállottunk. Egymás szemébe néztünk, egymás felé hajoltunk, a karja felemelkedett és — először az éjszaka — nyíltan, tüzesen, mámorosan, forrón, eszeveszetten megcsókoltuk egymást.

Később kiszálltam. Nem mondtam ki vagyok, nem kérdeztem, ki ő. Talán a szerelem maga, az Ifju Szerelm volt. Egy fiatal herceg volt, az élet ifju királya volt. Soha nem láttam többé. Csókoltam én azóta is forró csókot, de annak az édességét, annak a tavaszi mámorát, annak a tüzes részességét meg nem közelítette egy sem. Az volt a legédesebb csók, az a boldogság, az a legszebb emlék.

Biró Lajos.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Lapunk tisztelt olvasóközönségének és munkatársainak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk.

Doktor Tokaj, Nem közölhetjük. Ha intézkedik, úgy a kéziratot visszaküldhetjük. — X-y. Sárospatak. Legközelebb hozzuk. — Lantos Helyben. Hasznavehetetlen. — Gál-szécs. Hálásan köszönjük.

Felelős szerkesztő: Dr. Adriányi Béla.

Főmunkatárs: Majtényi Géza.

Helyettes szerkesztő: Roboz Hugó.

Laptnaladonos: Éhler Gyula.

MEGHIVÁS.

A Sátoraljaujhelyi Takarékpénztár

1911. évi január hó 22-én délelőtt 10 órakor

az intézet saját helyiségében tartja

XLV. évi rendes közgyűlését

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívtnak.

Tárgysorozat:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
3. A zárszámadás megállapítása és jóváhagyása, az évi nyereség felosztása iránti határozathozatal; a felmentvény megadása.
4. Az alapszabályok 26., 30. és 40. §-ai értelmében igazgatóság, igazgató és felügyelő-bizottság újraválasztása Sátoraljaujhely, 1910. december hó 23-án.

Az igazgatóság.

Az évi mérleg a közgyűlést megelőző 8 nappal az intézet helyiségében megtekinthető.

Kiadó lakások.

Egy 6 szobából álló utcái lakás, mellékhelyiségekkel, különálló udvarral és kerttel, — továbbá egy másik házban 3 szoba, 2 szoba és 1 szoba és a szükséges mellékhelyiségekből álló négy rendbeli lakás május 1-től kezdődőleg kiadó.

Bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonos **Bretz Gusztáv** Sátoraljaujhely.

Egy valódi nikelezett női „Columbus” korcsolya bokaszíjjal együtt olcsón eladó, gyermeklábakra is alkalmas.

Czim a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

Kazinczy-utcái házamban 1911. évi május 1-től egy négy szobából, fürdőszoba és az összes szükségelt mellékhelyiségekből álló emeleti lakás bérbeadó.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Csapó Lajos,

Budapest I., Enyedi-utca 18. sz.

Sátoraljaujhelyi általános ipartestület.

453/1910. ipt. sz.

Felhívás.

A kassai kerületi keresk. és iparkamara Kassán 1911. év nyarán az Orsz. Iparművészeti Társulattal karöltve

iparművészeti kiállítást

őhajt rendezni, melybe kiállítókul városunk iparosait is bevonni kívánja.

Annak megemlékezésével tehát, hogy az Iparkamara a kiállításban való részvételnek megkönnyítése céljából a kiállítókat a kiadásoktól lehetőleg megkímélni akarja, ezután hívjuk fel testületünk t. tagjait, a vidéki iparosokat s mindazokat, kik iparművészeti jellegű dolgokat állítanak elő, hogy a kiállításban való részvételük bejelentése, úgy a szükséges felvilágosítások megszerzése végett hivatalos helyiségünkben a hivatalos órák alatt legkésőbb 1911. évi február hó 1-éig személyesen annál inkább jelentkezzenek, mert ezen határidő elmúltával a jelentkezéseket figyelembe vehetni nem fogjuk. Sátoraljaujhelyben, 1910. évi december hó 22-én.

Zöldi Nándor Hericz Sándor
ipt. titkár. ipt. elnök.

KOZMETIKAI Gyógyintézet!

Fennáll 1892. óta.

Főorvos: Dr. JUTASSY JÓZSEF, bőrgyógyász, egészségtan-tanár, az orvosi kozmetika legelső és legrégebb szakorvosa.

Sikereink titka, hogy tudományos alapon működünk.

Szépségrontó bőrbajokat gyorsan és biztosan meggyógyítunk.

Elvált arcokat, eltorzult orrokot csinosra formázunk.

Szépítőszereink házilag készülnek és ártalmatlanok.

Szépítő készleteink mindazon szereket tartalmazzák, melyek az illető szépséghibák ellen valók, ezek:

Bőrápoló készlet

szeri a természetől szép, tiszta, normális arc és kézbőrét konzerválják, üdítik; a kényes, száraz, hámlós, durva, érdes, libabőrös, sötétbőrűt finomítják, puhítják, simítják; a pettyhűdt bőrt felfrissítik s megmentik a további fonnyadástól; a ránsokat eltüntetik. — Teljes készlet 10 K. Próbakészlet 5 K.

Bőrgyógyító készlet

a zsíros, fényes, kihevülő, könnyen piruló arcok ápolására (mattá tételére) szolgál; gyógyítja a bőrtálat (mitesszer), a pattanást (vimmerli), a bőrlikacsokat (pórus), a tulságos izzadást, vörös kezét, vörös orrot, fagyási foltokat. Teljes készlet 10 K. Próbakészlet 5 K.

Börkoptató készlet

szeri feltűnés nélkül használhatók; hófóhérré teszi a fakó, sárga vagy barna arcot, a szeplőt, májfoltot, gyökeresen elmulasztják. Teljes készlet 10 K. Próbakészlet 5 K.

Bőrhámlasztó készlet

elmulasztja a tág bőrpórusokat a benne ülő évtizedes mitesszerekkel együtt; eltünteti a pattanások nyomait, a leneseftoltokat és a kisebb sebhelyeket (himlőhely); leszedi a legmakacsabb szeplőt és májfoltot, a lángvörös rózsapattanást és a kékes borvirágot is. A bőrhámlasztás körülbelül egy heti szobafogsággal jár, mert nagyon drasztikus. Teljes készlet 10 K. Próbakészlet 5 K.

Hajgyógyító készlet

hajkorpa, hajhullás ellen s a hajnövést erősítésére. Teljes készlet 10 K. Próbakészlet 5 K.

Szőrvesztő készlet

a felesleges hajnövést (archajak) gyengítésére és palástolására. Teljes készlet 10 K. Próbakészlet 5 K.

Hajfesték.

A hajfestés nagy gondot ad, mert a hajfestékek közt kevés az ártalmatlan és megbízható. Dr. Jutassy főorvosunknak hosszú tapasztalatai alapján végre sikerült olyan hajfestéket előteremtene, mely ez idő szerint a legtekintélyesebb: tudniillik csak a haját fogja, a fejbőrt nem, a fehéreműt nem piszkítja, természetes színt ad, mely nem fakul és színeben nem játszik, rendkívül tartós, a kezelés igen egyszerű, idegen segítséget nem igényel és sem a hajnak, sem a fejbőrnek nem árthat. Egy adag Dr. Jutassy-féle hajfesték ára használati utasítással 10 K. és kapható a következő színárnyalatokban: aranyzóke, sötétzóke, világosbarna, gesztenyebarna, fekete.

Aki a megfelelő készletet nem tudja megválasztani, annak személyesen vagy levélben díjmentesen adunk felvilágosítást.

Dr. Jutassy-féle készletek s hajfestékek kaphatók minden gyógyszerárban és drogeriában.

FŐRAKTÁR:

KOZMETIKAI GYÓGYINTÉZET

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. Szétküldés utánvétellel. Kérjük pontosan megjelölni, teljes vagy próbakészlet kívánatik-e, különben teljes készletet küldünk.

• Millió háziasszonyok tisztitanak •

Globus

• Fémtisztítókivonatal •

mely a legjobb Fémtisztítószer a világon.

BRÜNN-KÖNIGSFELDI GÉPGYÁR MOTOROSZTÁLYA

Egyedárusító: ABELES EMIL Budapest, V., Váci-út 14.

a Monarchia legelőkelőbb gyára!

JÉGGYÁR és HÜTŐ-TELEPEK

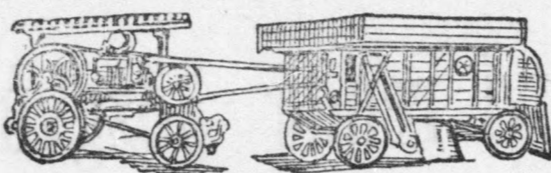
városok, tejgazdaságok, hentesek, cukrászok, szállodák, kórházak, serfőzők stb. részére.

**Benzin
Nyersolaj
Szívógáz
Diesel
Locomobil**

MOTOR

1-600 lóerőig.

Teljes cséplőgarnitúrák és malomberendezések.

Alacsony és magas nyomású **SZIVATTYUK** gőz-, transmissió-, villany- vagy motorüzemre bármely vizellátási és ipari célra.

Fűrész- és famunkáló-gépek fűrésztelepek, asztalosműhelyek teljes berendezése.

Teljes transmissiótelepek, gőzgépek, gőzkazánok és egyéb gépészeti berendezések.

Költségvetés, árajánlat és mérnöklátogatással díjmentesen szolgálunk.

KOTÁNYI TÖRÖK KOCKA-KÁVÉ

Nem pótkávé, hanem valódi kávé cukorral és hozzávalóval.

Egy Kötányi török kockakávé meleg vízben felfőzve ad egy csésze jó kávé cukorral. A kávé rövid ideig állni hagyjuk míg leülepedik, s azután azonnal élvezhető.

Egyedül elárúsító:
Fischer Hani, Sátoraljaujhely.

Ne vásároljunk mást

Köhögés

rekedtség, elnyálkásodás, hurut, köszvény és számarköhögés ellen, mint a finom zamatu KAISER-féle

Mell-Caramellát a „Három Fenyő” védjeggyel.

5900 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosok és privát egyénektől tanúsítja a biztos eredményt.

Egy csomag ára 20 és 40 f. Egy doboz 60 fillér.

Kapható: Hrabéczy Kálmán drogériájában, Widder és Reichard gyógyszerárában Sátoraljaujhely.

A „ZEMPLÉN” könyvnyomtató intézete SÁTORALJAUJHELY.

Kitüntetve az Országos Iparegyesület által 1891-ben bronz- és 1892-ben ezüst éremmel.

A nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánljuk már 51 év óta fennálló, tetemesen megnagyobbított és a legmodernebb betűkkel, villanyerő hajtásra berendezett vállalatunkat, a

Zemplén nyomdáját

nyomtatvány szükségletének fedezésére.

Főszlyt fektetünk arra, hogy a nálunk megrendelt nyomtatvány, legyen az bár a legegyszerűbb célra szolgáló is, tiszta, hibátlan, tetszetős és pontos kiállításban kerüljön ki sajtónk alól.

Nyomdánk el van látva jukacozzó (perforáló)-, drótfűző- és más modern segédgépekkel felszerelt könyvkötéssel is, minélfogva az üzletünkéből kikerülő munkák házilag fűzetnek és kötetnek, tehát jutányosabban állíthatók elő. Nagy szlyt fektetünk a privát munkák csinos kiállítására is és azok jutányos árban számítása egyik fő törekvésünk leendő.

Kérjük a n. érdemű közönséget, hogy nagybecsű bizalmukkal és rendeléseikkel vállalatunkat, úgy mint eddig, ezután is megtisztelni sziveskedjenek.

A „ZEMPLÉN”

cz. hetenkint kétszer megjelenő politikai lap

és

NAPTÁR

Kiadóhivatala.

Széchenyi-tér 9. szám.

Telefon-szám: 42.

Az

„ADALÉKOK ZEMPLÉN VÁRMEGYE TÖRTÉNETÉHEZ”

és

cz. havi folyóirat

Legcél szerűbb!

Legolcsóbb!

Mindenkinek nélkülözhetetlen

A FRANKLIN KÉZI LEXIKONA

mely három nagy nyolcadrésű kötetben rövid és tömör leírásokban tárgyalja az összes tudnivalókat.

Minden cikkét kiváló szakemberek írták, tehát adatai feltétlenül megbízhatók; csak azt öleli fel, amire a művelt embernek tényleg szüksége van s akkora terjedelemben, amennyiben szükséges.

Szövegét száznál több tábla — köztük sok színes — teszi szemléletessé.

A Franklin Kézi Lexikona lesz tehát a magyar közönség mindennapos használatra való, könnyen kezelhető, praktikus és hű tanácsadója.

A három pompás kötet ára 54 korona.

Az I. kötet 1911. elején jelenik meg, a II. és III. kötet rövid időközökben.

Megrendelhető:

Lampel R. könyvkeresk. (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrásy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

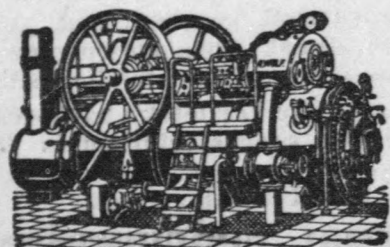
Linz 1909: aranyérem; legnagyobb kitüntetés

R. WOLF

MAGDEBURG-BUCKAU

Képvisele:

Boros Artur okl. gépészmérnök,
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29

Járkerekes és helyhez kötött telített és szabadalmazott túlhevített gőzzel működő lokomobilok

WOLF eredeti szerkezete 10-800 lóerőig.

Az ipar és mezőgazdaság leggazdaságosabb, legtartósabb és legmegbízhatóbb üzemgépei.

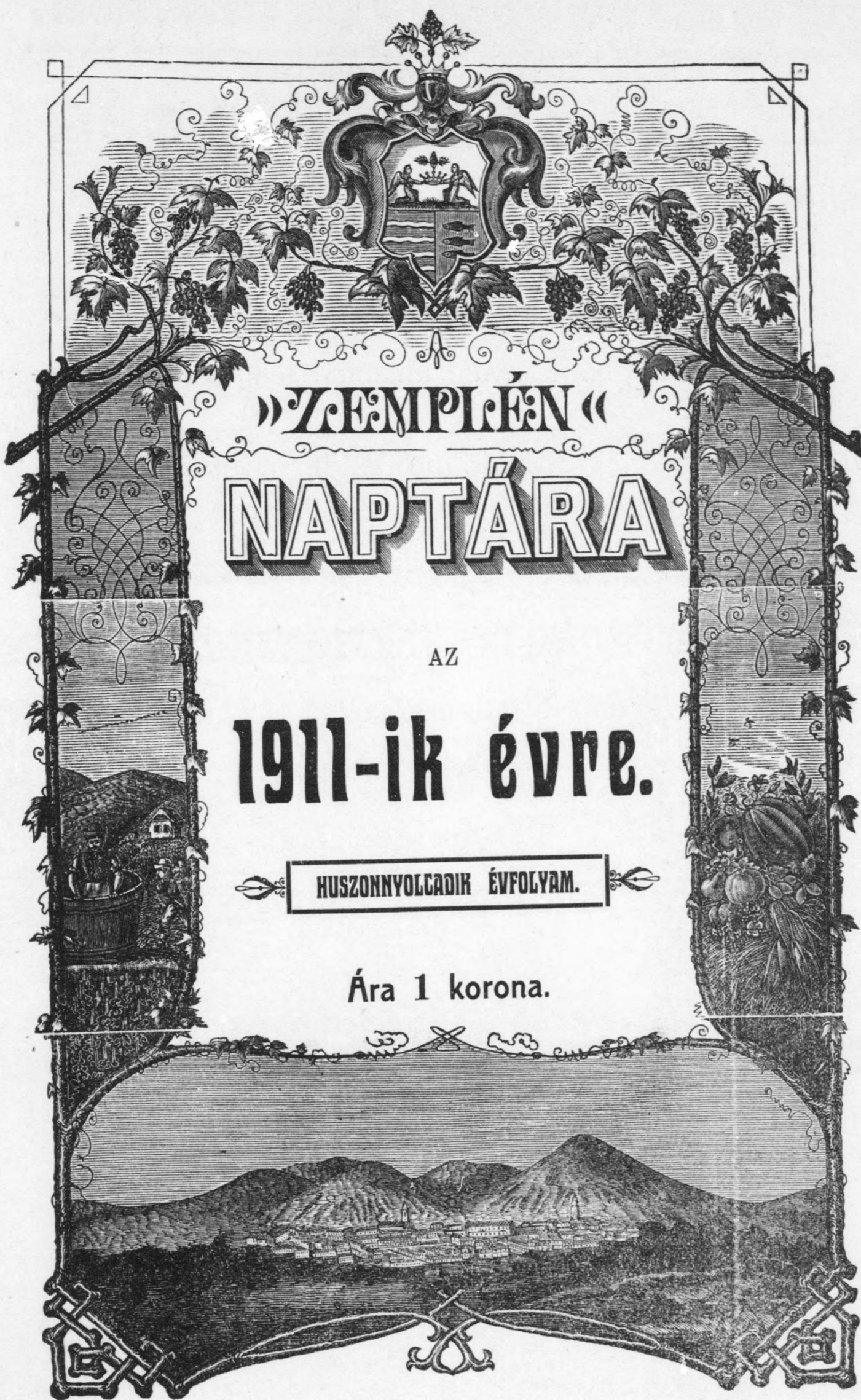
Összgyártás 700 000 lóerőn felül.

TÖRLEY

TALISMAN

CASINO RESERVÉ

Már megjelent!

»ZEMPLEN«

NAPTÁRA

AZ

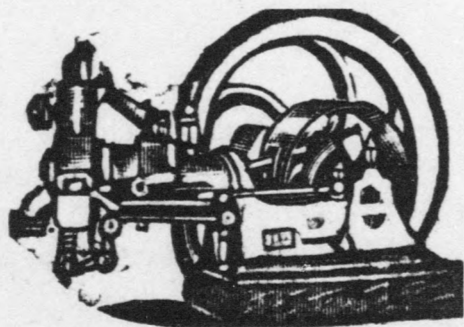
1911-ik évre.

HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM.

Ára 1 korona.

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.
Németország egyik legrégebb és legnagyobb motogyára.

Szállít szakkörökben elismert legjobb gyártmányú Benzin-, Nyersolaj-, Gáz-, Petroleum-motorokat és lokomobilokat — valamint Szívógázmotorokat. —

MEGLEPŐ UJDONSÁG!
Figyelmetes generatorunkkal a tényleges lóerő óránként csak 1 fillérbe kerül.

Vezérképviselőt:

Gellért Ignác és Társa
Budapest, Teréz-körút 41. ☎ Telefon 12-91.
Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező fizetési feltételek.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Kivétel nélkül minden háztartás számára!

Dr. Oetker-féle sütőpor

Védjegy.

Oetker.

fontosabb előnyei az élesztővel szemben következők:

1. Rosszul sikerült tészták és sütemények többé nem léteznek.
2. Tartóssága és frissesége nem szűnik meg, a Dr. Oetker-féle sütőpor minden háztartásban állandóan tartható.
3. Erjesztésre nincsen szükség, hanem rögtön a sütéshez lehet foglani.
4. Tojásmegetakarítás.
5. A tésztaemlék könnyűek, könnyen emészthetők és így a leggyengébb gyomor számára is élvezhetővé válnak.
6. Az eredeti receptek elkészítése, minden háziasszony számára élvezetet jelent.
7. Az orvosok által minden tekintetben kiválóan találtatott.

Dr. Oetker-féle sütőpor ára 12 fillér és mindenütt a számtalanszor bevált receptekkel együtt kapható.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyított háziasszony, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvény-nél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzése mellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben n. — 80, K 1.40 és K 2. — és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Szőlőoltvány eladás!

Aki egészséges, olcsó, szép szőlőt akar, bizalommal forduljon

VITYÉ MIKLÓS

lelkiismeretesen vezetett oltványtelepéhez —

Ős-Csanádon (Torontál m.)

ahol szokvány minőségű, I. rendű fás, gyökere és sima zöldoltványok, bor- és csemege fajok, valamint amerikai sima és gyökere szőlővesszők, nemkülönböztetve ugyanazon fajok II. rendű osztályzatban a legolcsóbb árban kaphatók. Szőlőügásnak külön e célra választott fajok.

Orpington fajbaromfi tenyésztés. Előjegyzések őszi és tavaszi szállításra elfogadhatnak.

Gyümölcsfa és rózsaoiltványokban nagy választék.

Faj és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A számos elismerőlevél közül itten csak egy:

Nagymaros, 1910. szeptember 27.

Tek. Vityé Niklós urnak

Ős-Csanád.

Tudatom, hogy a tavaly küldött almákkal nagyon meg vagyok elégedve. Egy sem marad ki, miért is mindenkinék a legjobban fogom ajánlani.

Tisztelettel
HEININGER KÁROLY nagybirtokos.

Specziálista

és halhólyag óvszer-különlegességekben. Valódi francia és amerikai gyártmány, eredeti csomagolásban.

Orvosilag ajánlva! Feltétlen biztos!

Óvakodjunk silány utánzatoktól!

Árak tucatszámként 2-16 korona.

UJ! „AUTO VAGINAL SPRAY“ **UJ!**
a legmodernebb és legkényelmesebb női óvönkönyelgesség
Ára 15 kor. Szétküldés titoktartás mellett.
Kérje ingyen és bérmentve 3000-nél több ábrával ellátott legújabb képes árjegyzékemet.

KELETI J orvos-sebészeti műszer- és gummiárny gyára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.
Alapítattott 1878. Telefon 13-76.

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

Schön Sándor és Barna D. cég

sátoraljaújhelyi divatáruháza

összes raktáron lévő árukat az üzlet végleges felosztása folytán

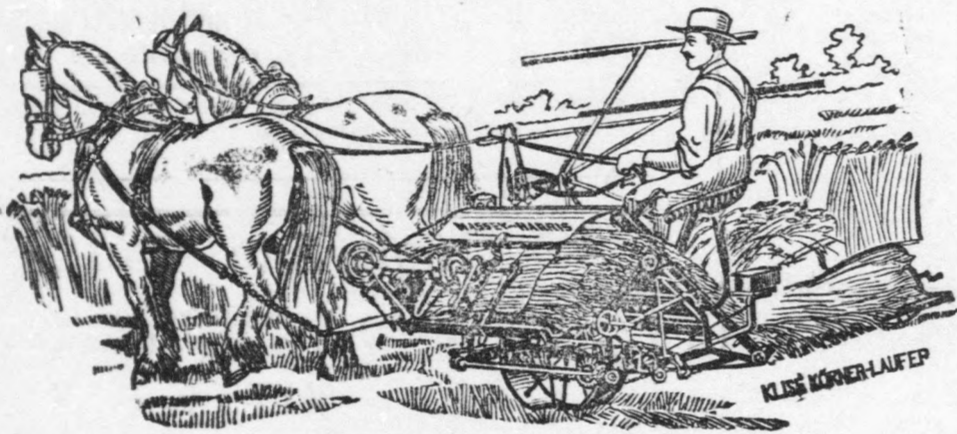
feltűnő olcsó árban kiráusítja.

Ezért mindenki helyesen és okosan cselekszik, ha e kiváló alkalmat felhasználva, szükségletét ezen cégnél beszerezni iparkodik.

Raktáron vannak: női és férfi ruhakelmék, vásznak, női és férfi fehérneműk, menyasszonyi kelengyék, szőnyegek és függönyök nagy választékban.

Feltűnően olcsó árak.

MASSEY-HARRIS C^o. R. T.

Fűkaszázó aratógép és földművelő eszközök
gyára.

Toronto, Északamerika.

A világ legjobb gyártmányai.

Arjegyzéket kívánatra ingyen küld a

Massey-Harris C^o. R. T.

Budapest, V., Alkotmány-u. 29. sz.

Zemplén vármegye alispánjától.

25749/1910. sz.

Pályázati hirdetés.

Sátoraljaújhely r. t. városnál Farkas Andor árvaszéki ülnöknek polgármesterré történt megválasztása folytán megüresedett és 2800 korona törzsfizetéssel, és 600 korona lakbérrel javadalmazott árvaszéki ülnöki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy az 1887. évi XX. t.-c. 180. §-ában előírt képzettségüket, valamint az 1886. évi XXII. t.-c. 73. §-ában előírt feltételeket igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám f. évi december hó 29-ik napjának déli 12 órájáig adják be.

Sátoraljaújhely, 1910. december hó 22-én.

Dókus Gyula,
alispán.

Egy lábbal hajtható, jókarban lévő

lombfűrész gép

olcsón eladó Deák-utca 3. sz.

2/1910. biz. sz.

Hirdetmény.

Véke és Bodrogszentés község telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhírré teszi, hogy az 1886: XXIX., 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-c. zikkokban előírt helyszíni eljárás végett és pedig egyelőre csupán az azonosító 1911. évi január hó 2-ik napján, az azonosítás befejezte után pedig a bizottság a községben megjelenend.

Ennélfogva felszólítanak:

1. mindazok, akik a tjkvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel.

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerű beadvány útján kieszközölgék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig tkvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírássra az 1886. évi XXIX. t.-cz. 15-18. §-ai és 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében a szükséges adatok megszerzésére iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átírással, telekkönyvi tulajdonos az átírással létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték elengedés kedvezményétől is elesnek;

3. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ilyen bejegyzéssel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Királyhelmezz, 1910. évi december hó 10-én.

A betétszerkesztő bizottság:

Sörössy Gyula,
betétszerk. kir. tvsz. bíró.

LEGUJABB SZERKEZETŰ
CZIMBALMOK
 Schunda Venczel József
 cs. és kir. udvari hangszergyáros
 hirneves gyártmányaiból
 nagy választéku
 állandó bizományi raktár van
 Sátoraljaujhely, Deák-utca 3. szám alatt.
 Igen kedvező részletfizetési módzatok.
 Vidéki megrendeléseket azonnal szállit.

A legujabb rendszerű motorcséplőkész-
 leték, továbbá a legjobb benzin-, nyers-
 olaj és szivógázmotorok, valamint teljes
 malomberendezések legolcsóbban
TREBITSCH GYULA
 motortelepén
 Budapest, VI., Eötvös-utca 42.
 kaphatók.
 Teljes jótállás! Könnyű részletfizetés!
 Árjegyzék ingyen!

Ezen jó hírű cég motorai könnyű ke-
 zelésük és nagy erőfejlesztésük folytán az
 egész országban nagy elterjedésnek és
 közkedveltségnek örvendenek.

Zongoratulajdonos urak b. figyelmébe!

Zongorahangolást négy koronától
 feljebb; javítást, bőrozést, hurozást és
 levágást olesón vállalok. — Használt
 jó vagy rozskarba lévő, hosszú vagy
 rövid zongorákat megvételre keresek.
 Előjegyezni lehet Szabó és Trócsányi,
 valamint Löwy Adolf zeneműkereske-
 déseibe és lakásomon Apponyi-utca
 32. szám. — Zongora-leczkét naturból
 felnőtteknek is, havonta 10 koronáért
 adok. Becesses pártfogást kér

Guna Gyula

zongora-hangoló,
 Sátoraljaujhely, Apponyi-u. 32.

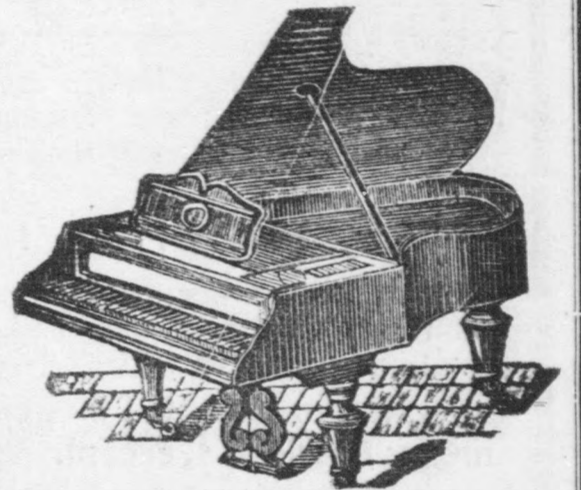
MEGYEI ÁLTALANOS BANK

részvénytársaság
SÁTORALJAUJHELY.
 Elfogad betétet kamaozás végett.
 Leszámitol váltó- és jelzálog-kölcsönöket
 Bevált külföldi pénzeket (dollárokat).
 Folyó számlahitelt és ovadékat nyújt kedvező feltétellel
 Eszközöl 10-től 50 évig terjedő
törlesztéses kölcsönt
 Vásárol megbízásra értékpapirokat és sors-
 jegyeket és előlegzi az értéket havi törlesztésre.
 Elvállal minden a bankszakba vágó megbízást.
 A Megyei Általános Bank részvénytársaság
 Igazgatósága.

Zongoraterem és kikölcsönző intézet.

Uj és használt Zongorák és Pianinok

legmérsékeltébb áron
 ugy eserebbe, mint részletfizetésre kap-
 hatók, továbbá zongora hangolás és
 javításra előjegyzések eszközölhetők
Udvardi Szaniszló utódánál
 Sátoraljaujhelyben. (Dr. Szepeffi-ház.)

SZEGŐ divatház

Sátoraljaujhely, Főter.

Női és leány felöltők, kosztüm, alj, leányka ruha pongyola és bluz külön- legességek.

4 reklámczikk:

1 angol utazó kosztüm	K. 17-50
1 angol alj kit. minőség	K. 7 és 15
1 szövet pongyola kitünő minőség	K. 19-50
1 női posztó bluz	K. 7-50

Modeljeim feltűnést keltenek.
 Felöltő raktáramat megnagyobbítottam.
 Szörme bélésű bundáim,
 boá és karmantyúimra
 felhivom t. vevőim b. figyelmét.

== Feltűnő olcsó árak. ==

Hölgyeim!

Ha szép és olcsó Karácsonyi és Ujévi ajándékokat akarnak vásárolni, látogassák meg n

Budapesti Nagy Áruház,

ahol az összes raktáron levő áruk, u. m.: női- és férfi ruhakelmék, vásznak, kanavászok, női és férfi fehérneműek, menyasszonyi kelengyék, szőnyegek, függönyök, sálók, téli kendők, paplanok, 1000 drb. ágylepedő liliomvászonból (drbja 80 kr.)

mélyen leszállított árban kerülnek eladásra.

Kiváló tisztelettel:

A BUDAPESTI NAGY ÁRUHÁZ

Sátoraljauhely, Rákóczi utca sarok.

Megtételezés vételre nem kötelez.

Legujabb.

Felhívom figyelmét a mélyen tisztelt nagyjérdemű közönségnek Kazinczy-utca 6. szám alatt, a Polgári Takarékpénztár épületében levő teljesen újonnan berendezett

fényképészeti és festészeti műtermemre.

A modern kor legelőkeltebb eszközeinek beszerzésével rendkívül olcsó áron vagyok képes a legszebb kivitelű képeket előállítani, melylyel a legkényesebb ízlést is kielégítem.

Kérem áraitól és képeim finomságáról személyes meggyőződést szerezni.

A nagyjérdemű közönség becses pártfogását kéri

Kiváló tisztelettel:

VASUTICS J.

fényképész.

Wilhelm Henrik utóda

Nagy butorraktár. **BLUM GÉZA** Szőnyeg és függöny áruház.

SÁTORALJAUJHELY.

Teljes lakberendezések: ebédlő-, háló-, uri- és szalon- szobáknak dió-, tölgy-, bükk-, mahagoni- és palisander fából készült butorokból.

Vas- és rézbutor.

MŰVÉSZIES KIVITELŰ KERETES KÉPEK.

heti részletfizetésre.

GYERMEKKOCSIK

legujabb és legfinomabb kivitelben.

Torontáli, Szmirna, Tilim és hollandi szőnyegek nagy raktára.

Csomózott szőnyegek készítését bármely színben és mérethben elvállalok.

FÜGGÖNYÖK, ÁGYTERITŐK

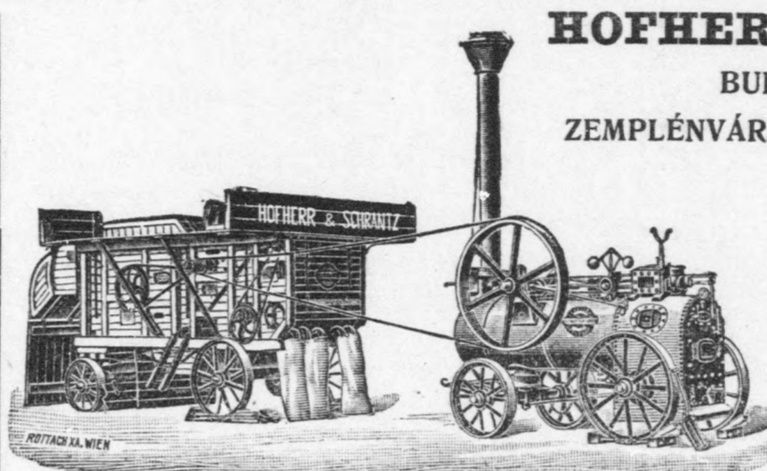
nagy választékban.

Applikált store, bonne-femme, vittáge

Dupla ágyteritők.

Asztalos és kárpitos műhelyemben bármily e szakba vágó munka készül.

Rajzok, tervek és költségvetéssel szívesen szolgálók.

HOFHERR ÉS SCHRANTZ

BUDAPESTI GÉPGYÁR

ZEMPLENVÁRMEGYEI VEZÉRKÉPVISELETE.

***

Sürgőnycim:

DIÓSZEGHY ÉK

Sátoraljauhely.

Interurbán telefon szám: 112.

☞

Diószeghy Pál és Társa

SÁTORALJAUJHELY, Kazinczy-utca 4.

Ajánljuk az általunk képviselt elsőrendű gyártmányokat:

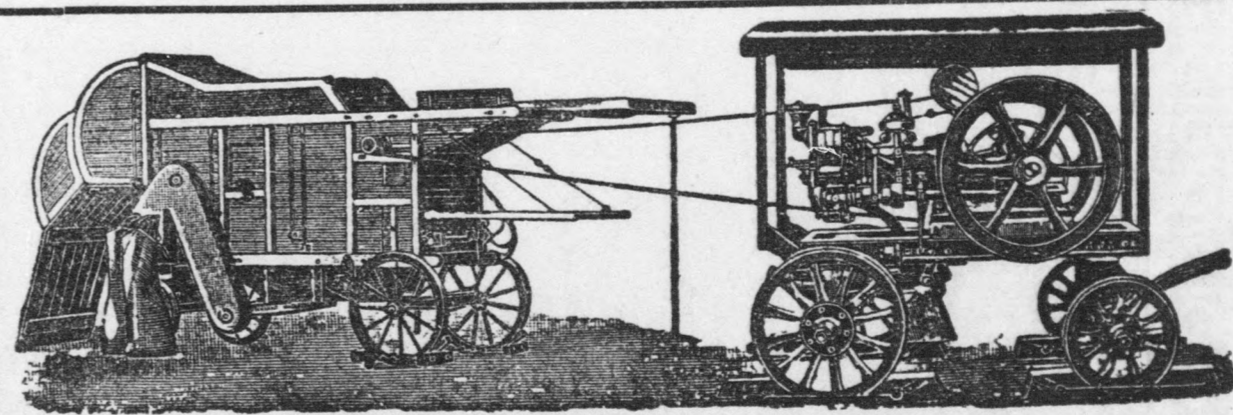
Elsőrendű gőzcséplő és motorcséplő készleteket. Ipari célokra minden fajta gőzgépeket, valamint motorokat. Műszaki cikkek mindennemű üzemhez. Vetőgépeket, ekéket, rostákat, konkolyozókat, szecsavágókat, továbbá tárcsás boronákat, altalajtömörítőket, aratógépeket, gereblyéket.

A legfinomabb gépolaj, hengerolaj, motorolaj, továbbá kenőcs és elsőrendű kocsikenőcsöt. — Szállonát a legutányosabban szállítunk.

Felvezünk élet- és tüzbiztosításokat.

A legfinomabb gyártmányú zsákokat és ponyvákat állandóan raktáron tartjuk.

Czégtagok: **DIÓSZEGHY PÁL** és **KELETI GÉZA.**

Valóságos Istenáldás!!

a debreczeni szárított és tőzeggel komposztírozott fekátrágya. Elsőrendű felül nem mulható légeny és foszfortrágya szőlők, gyümölcsösök, kapásnövények trágyázására. — Vezérképviselő:

KLÁR ANDOR DEBRECZEN
Piacz-utca 77. sz.

Számos elismerő levél!

Telefonszám 445. Használati utasítás és részletes felvilágosítás díjmentesen.

A készlet rövidesen elfogy, siessen szükségletét megrendelni. Kipróbálni bármily kis mennyiségben el ne mulassza! Szuperfoszfát, thomassalak, feltárt-csontliszt vagonszámra és kisebb mennyiségben is irodánál megrendelhető.

A műtrágyából állandó raktár!